

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 v, za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 v.) — Spisal in dopisal se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice šte. 2. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
V PODUK IN ZABAVO.** ❁

Inserati se sprejemajo po sledečih cenah: Enostopna petivrstna (šestina „Domoljubove“ širine 34 mm) stane za enkrat 30 v. Pri večkratnem objavljenju primeren popust po dogovoru. — Posamezne številke se prodajajo po 10 v. Čekovni promet poštno-hranilnišnega urada šte. 824.797.

Štev. 24.

V Ljubljani, dne 13. Junija 1906.

Leto XIX.

Pripravljajmo se!

V tlačanski dobi ni bil kmet samostojen, svoboden lastnik svojega zemljišča. Nad njim je imel svojo oblast tudi grajščak. Brez grajščakovega dovoljenja se ni smel grunt ne razdeliti, ne zadolžiti, ne prodati. Vrh tega je moral dajati še desetino in delati tlako. Ti časi so minuli in nihče si jih ne želi več nazaj. Toda nečesa ne smemo prezreti, ko se spominjamo te potrebne osvoboditve kmečkega stanu izpod grajščinskega jarma: kmet ni bil pripravljen na to; zato je pa ta potrebna izpremembra prinesla s seboj tudi mnogo slabega. Gruntje so se jeli razkosavati; tam, kjer so svoj čas na njih živele izlaska kmečke rodbine, je zdaj marsikje cel kup družinic, ki ima vsaka mrvico, za življenje premalo, za smrt preveč. Jeli so se zadolževati. V Avstriji je na zemljišču krog 6000 milijonov kron vknjiženega dolga. To je ogromna svota, ki nam izpričuje, kako je denar izpodjedel grunte. Tisti, ki so imeli denar, so bili pripravljeni na kmetovo samostojnost. Denarni mo-gočnejši, kapitalisti so imeli in imajo še od kmetove svobode največjo korist.

Takrat, ko se je kmetu dala samostojnost, bi se mu morala dati tudi stanovska zavest. Stan bi bil moral prevzeti samostojno v roke to, kar je prejs silo zvrševal grajščak. Grunt ni kakor drugo blago, kakor kos kontenine ali hleb kruha, ki se lahko razdeli do najmanjših delov. Najvažnejšo nalogo ima v državi, ker mora s svojimi pridelki vse preživljati in s svojimi ljudmi vse braniti in premlajati. Kako vse drugače bi bilo danes s kmečkim stanom, ko bi mu bili po osvoboditvi dali stanovske zadruge, in ko bi bili takrat dali za pomoč kmetu v roke palico združništva: posojilnice, mlekarne, živinorejske in druge zadruge. Dandanes so zadruge zdravilo, ki se z njimi lečijo trdovratne, kužne bolezni kmečkega stanu; ko bi se bile razširile pred petdesetimi leti, bi se bile te bolezni zabranile.

Zakaj pripovedujemo to? Zato, ker je sedaj nekako podoben čas tistemu, ko se je kmet rešil grajščakovega gospodarskega jarma. Gre se za politiško osvobojenje izpod grajščinske in mestne komande. Splošna in enaka volivna pravica pride gotovo; ne da se več ustaviti. O tem smo vsi prepričani. Zato pa mora biti kmet pripravljen, sicer ne bo

znal rabiti svoje pravice in drugi bodo posnemali smetano, njemu pa pustili razbrozgane ostanke kislega mleka.

Priprava pa ne more biti druga nego politiška. Kmetu je treba jasne politiške zavednosti. Zato mora brati politiške liste, podučiti se o politiki po društvih in pri shodih in združiti se v močnih politiških zvezah in strankah. Kdor zdaj spi, bo vse zaspal. Samo politiška zaspanost je na primer kriva, da gre še kak kranjski kmet s protikmečko liberalno stranko; samo pomanjkanje politiške zavednosti je vzrok, da glasuje goriški kmet na komando liberalnih krčmarjev z Gabrščkovo stranko, ali da štajarski kmet uboga nekaj bogatih celjskih advokatov, ki jim je vse prej na srcu nego kmečka korist. Ob času, ko bo ljudska volivna pravica, morejo ljudstvu v prosep delovati samo velike in krepke ljudske stranke. Na Kranjskem jo imamo tako močno, da se tresejo pred njo vlada in liberalci. Močna je pa, ker dela. Po pravici lahko rečemo, da jo ima rad vsak poštenjak, kdor jo pozna.

Ponosni smo nanjo. Naša dolžnost je, da branimo čast svoje Slovenske Ljudske Stranke in da ji pomagamo s svojim delom. S tem pomagamo

sebi in ljudstvu. Pomislimo samo, kaj bi bilo, ko bi je ne imeli. Liberalčki bi s puhlimi besedami imeli na vrhvi našega kmeta. Razni farbarji in Pirci bi naredili ž njim, kar bi hoteli in tudi ob času splošne in enake volivne pravice bi bil grajščak in liberalni uradnik na vrhu. Zato na delo! Splošna in enaka volivna pravica nas mora najti pripravljene.

Zavod svetega Stanislava.

Naznanilo o sprejemu v kn.-šk. zavod svetega Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano

za šolsko leto 1906/07.

V kn.-šk. zavod sv. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano se sprejemajo telesno zdravi in moralno nepokvarjeni mladeniči, zlasti taki, o katerih je upati, da se bodo po dovršenih gimnazijskih študijah posvetili duhovskemu poklicu.

V šolskem letu 1906/07 bo v zavodu pripravljani tečaj za gimnazijo in prvi in drugi gimnazijski razred.

Gojenci dobivajo v zavodu vso oskrbo, namenu primerno vzgojo in pouk v obsegu in po načrtu, kakor to vevljajo avstrijski šolski zakoni.

Za mladeniče iz ljubljanske škofije je v gimnazijskih razredih cela plača 400 K na leto, za mladeniče iz drugih škofij 500 K. Nekaj izmed tistih, pri katerih je upanje, da se bodo posvetili duhovskemu poklicu, se bo sprejelo tudi brezplačno ali po znižani ceni, kolikor to dopuščajo gnotna sredstva zavoda. Vendar morejo dotični tudi dobroto le tako dolgo uživati, dokler se je po svoji pridnosti in svojem vedenju kažejo vredne — Učenci pripravljalnega tečaja plačajo vsi brez razlike 300 K na leto. — Šolnina se ne plačuje; le za sprejem v I. gimnazijski razred se plača pristojbina 10 K, pri vpisovanju v II. gimnazijski razred pa 4 K za učila.

Repetentje se ne sprejemajo.

Prošnjo za sprejem morajo vsi učenci osebno v spremstvu svojih staršev, oziroma njihovih namestnikov, izročiti vodstvu zavoda. Na prošnje, ki bi jih učenci poslali po pošti ali po kakšni drugi poti, pa bi sami ne prišli za časa h hišnemu vodstvu, bi se moglo le v izrednih slučajih ozirati.

Posebe je pomniti:

1. Učenci, ki hočejo vstopiti v I. gimnazijski razred, morajo oddati svojo prošnjo do 6. julija; prošnji naj prilože: a) krstni list; b) izpričevalo o stavljenih kozah; c) izpričevalo o dovršeni ljudski šoli s pripomnjo, da se je izdalo, ker hoče učenec vstopiti v gimnazijo. Kdor bi želel biti sprejet brezplačno ali po znižani ceni, bi moral priložiti tudi ubožni list.

Mladeniči, o katerih se bo sodilo, da bi se mogli sprejeti v zavod za I. gimnazijski razred, se bodo pozvali k izpitu, ki se bo vršil v ponedeljek, 16. julija (začetek ob 8. uri zjutraj) v šolskih prostorih kn.-šk. zavoda v St. Vidu nad Ljubljano.

2. Učenci, ki niso stari nad 13 let in so z dobrim uspehom dovršili I. gimnazijski razred na kakšni drugi gimnaziji, pa bi želeli v II. gimnazijski razred priti v zavod, naj oddajo svojo prošnjo, gimnazijsko spričevalo obeh tečajev in druge zgoraj našete listine do 31. julija.

3. Učenci pripravljalnega tečaja naj prilože prošnji razen krstnega lista in izpričevala o stavljenih kozah izpričevalo o dovršenem 4. ali vsaj 3. razredu štirirazredne ljudske šole; prošnje morajo oddati do dne 31. julija.

Kdor bi želel bolj natančnih pojasnil, naj se obrne do podpisanega vodstva.

V St. Vidu nad Ljubljano, 8. junija 1906.

Vodstvo kn.-šk. zavoda sv. Stanislava.

Političen pregled.

NOVA VLADA.

V desetih letih deseto ministerstvo. Prav po vzgledu Francozov in Italijanov, ki si prebirajo ministre, kakor razvajeni otroci črešnje. In celo nekaj poslancev imamo v novem ministerstvu. To je napredek, ki nas je naravnost iznenadil. Mnogo se je trudil baron Gauč, da bi pritegnil v svoje ministerstvo zastopnike večjih parlamentarnih zvez in ž njimi pridobil tudi stranke za svoj načrt. Stvari pa so bile tako zavožene, da si Čehi in Poljaki niso hoteli opeči prstov. Sila kola lomi. Ako se je Tisza združil s Košutom, da vrže Fejervaryja, morali so tudi Čehi in Nemci trenutno pozabiti na svoj domači prepir, da odvrnejo skupno ogrsko nevarnost, ki je postala že evropska sramota. Sedli so k skupni mizi, da rešijo državo iz zagate. Debela pest, s katero so Ogrji oplazili Avstrijo v obraz, je strankam odprla oči, da se zedinijo v obrambo skupnih koristi. Združila jih je nevarnost, ki se je bližala z orjaškimi koraki. Ogrji hočejo svojo državo, svojo armado, opravo pa na račun Avstrije. Bilo je ponižanje, ki si je dalo duška v skupnem nastopu. Česar bi Avstrija ne trpela od Nemčije ali Anglije, to so si drznili storiti Mažari, ki rušijo zakon, zanikajo nagodbo, katera jim daje največje koristi. Toda minoli teden so govorili avstrijski poslanci odločno besedo: Brez nas nam nihče ne bo dajal zakonov proti nam!

MINISTERSKI PREDSEDNIK BEK

se je s svojimi ministri predstavil zbornici 7. junija. Po starem običaju je novi ministerski predsednik razvil svoj načrt, rekoč: Zgodovina nove vlade in njena sestava izraža tudi njen načrt. To dejstvo govori glasneje, nego beseda. Novo vlado je rodila sila in pa previdnost velikih strank. Novo ministerstvo torej ni vlada ene stranke, pa tudi ne vlada proti katerikoli stranki. Nova vlada se sme imenovati parlamentarna, v kateri so združene moči večjih narodnih strank, ki so potrebne za politični razvoj Avstrije. Zaupniki velikih strank v novem ministerstvu dajejo parlamentu zagotovilo, da more zaupati novi vladi. V parlamentu in ž njim upa vlada dobiti potrebno moč, da bode rešila težka in odgovornosti polna vprašanja. Le v zaupanju parlamenta more vlada najti zagotovilo in veljavo, ki jo potrebuje v obrambi avstrijskih koristi. Nato je govoril Bek o nagodbi z Ogrji, o volilni preosnovi in o narodni spravi med Čehi in Nemci.

»SLOVANSKA ZVEZA« NASPROTI NOVI VLADI.

»Slovanska zveza« si nasproti novi vladi odbrži proste roke. Načelniku se naroča, da glede nadaljnega postopanja stopi v dotiko s sorodnimi strankami. Do tega sklepa je dovedlo »Slovansko zvezo« dejstvo, da je Beck v svojem nastopnem govoru popolnoma prezrl Jugoslovane in drugič, kar je za nas najpo-

menljivejše, je to, da sta v novem ministerstvu dva zaupnika nemške ljudske stranke, s katero bijemo boj za narodne pravice. Nemški minister Prade je dobil prideljena dva uradnika, ki bodeta pazila na vsako imenovanje v planinskih in sudetnih deželah. To dejstvo nam ne more vzbujati zaupanja.

DRŽAVNI ZBOR.

V mesecu maju je vsled ministerske izpremembe zaostalo delo v odsekih in v zbornici. No, 8. junija je zbornica vendar zopet prišla do rednega dela in pričela z novim zakonom glede vojaških taks. Zbornica je sprejela od vlade predloženi tozadevni zakon, ki določa, da se vojaška taksa naloži po načelih osebne dohodarine. To načelo je povsem opravičeno, ker tudi vojaška taksa je osebni davek. Po novem zakonu znaša najnižja taksa 6 kron od čistega dohodka v znesku 1200 do 1300 kron. Tako odpadejo v bodoče tri najnižje takse po 2, 4, in 6 kron. Najnižjo takso 2 kroni so doslej plačevali dninarji, ki nimajo direktnih davkov; po 4 krono tisti, kojih letna dnina je iznašala do 900 kron, po 6 kron, ki so imeli na leto dohodka od 900 do 1200 kron. Po novem zakonu bodo vsi ti prosti vojaške takse. In ravno ti najrevnejši sloji so doslej plačevali nad polovico skupne takse, ki je znašala na leto nad dva milijona kron. Ta izpadek bodo plačevali bogatejši sloji. Dočim je dosedaj milijonar plačeval največ 200 K, bode v bodoče plačal n. pr. od 200 tisoč kron dohodka 6833 K vojaškega davka. Vojaške takse bodo v bodoče določala politična okrajna oblastva brez posebnih komisij. Vsak vojaški obvezanec se bode moral vsako leto meseca januarja ustno ali pisмено zglašiti pri svojem županstvu. Ko je zbornica sprejela ta zakon, pričela je razpravo o izpremembi obrtnega reda; toda o tem prihodnjic.

NAŠI POSLANSKI PRI DELU.

V državnozbornski seji dne 8. junija so poslanci Pfeifer in tovariši nujno predlagali primerno državno podporo posestnikom v novomeškem, krškem, črnomaljskem okraju, koder je toča napravilo mnogo škode. V isti seji so poslanci Povše in tovariši vložili tudi nujni predlog, naj vlada dovoli po toči oškodovanim posestnikom v občinah St. Rupert in Mokronog izdatno državno porporo ter razmerno odpiše zemljiški davek. Novo izvoljeni južnoštajerski poslanec dr. Korosec, ki je takoj po svojem prihodu na Dunaj pristopil k »Slovanski zvezi«, je vložil 7. junija nujni predlog za podporo po toči oškodovanim prebivalcem Dravskega polja.

KAJ BO VENDAR Z VOLIVNO PREOSNOVO.

Volivno preosnovno mrcvarijo sedaj v odseku za volivno preosnovno. Tu barantajo in »glijajo« na vse mogoče načine tako, da je ta barantija pognala že dva ministerska predsednika, ker sta bila odločna pristaša splošne in enake volivne pravice. Tudi novi ministerski predsednik Bek se je izjavil v odseku, da smatra vlada izvedbo volivne preosnove za eno svojih glavnih nalog. Dejal je, da odbržati sedanji volivni red ali pa obnoviti volivni red za državni zbor po dosedanjih načelih ni danes več mogoče. Kako težko stališče bo imel v tem vprašanju tudi Bek, smemo sklepati iz poročil iz odseka za volivno preosnovno: Tu se vidi jasno, kako so na delu sovražniki volivne preosnove, da zavlečejo kar le morejo razpravo. Prijatelji volivne reforme so zaman zahtevali, naj bi zboroval odsek že v ponedeljek, a so propadli pri glasovanju. Pri glasovanju so se izkazali kot zavlačitelji volivne preosnove Poljaki, Italijani, veleposestniki,

emški naprednjaki, vsenemci in češki radikalci. Prijatelje volivni reformi so se pa izkazali: »Slovanska zveza«, krščanski socialci, Polji, Rusini, Rumuni in pa socialni demokrati. Naravnost se ljudski sovražniki ne upajo napopiti, pač pa zahrbtno. Ljudstvo, bodi pripravljeno za obrambo svojih pravic!

DELEGACIJE.

9. junija je bila prva seja delegacij, kjer hornijejo zastopniki obeh državnih polovic. Predsednik je knez Lobkowitz. Dr. Šusteršič govora o Bosni.

AVSTRIJSKA VLADA V BOSNI.

Gorje deželi, ki se probuja, če jo dobé v ke avstrijski državniki iz stare liberalne le. Tako gorjé Bosni, kamor so prišli avstrijsko-ogrski birokratski uradniki, potem ko odšel zatiranec Turek. V turških časih ni lo pravice iz Carigrada, toda takrat si jo je pšnjak priboril s puško dolgocevko in z no- ni v roki, a danes je to drugače, ker je ne- naj samorasli prebivalec Bosne postal po pri- devanju teh birokratov pohlevna ovčica in ne gane, dasi v Sarajevu ni pravice. Zakaj, in Bog vedi. Bosna bi morala postati vez, naj našo državo priklene na slovanski jug; Bosna naj bi prestavila težišče države na Bal- ni, oživela naj bi sama in tudi Avstrijo naj bi mladila. Ta razvoj bi moral prenoviti Av- strijo in bi jozefinsko državo moral preustro- v modernu ljudsko. Le tako bi se nam slo- vanski jug priklopil. Sedaj pa se v Bosni godé vari, ki delajo avstrijsko ime na jugu so- pažno. Kakšna je bosnaska uprava? Ni ne avstrijska, ne mažarska. Ondotno politiko de- po kar sami v svojem sarajevskem vladnem slopiju. Nadzoruje to upravo rihče. Kato- ne preganjajo, da bi pridobili Srbe in Tur- slednji pa državi kažejo osle. Različni rožni predsedniki po deželi se imajo za ob- ne paše in delajo z nasilstvom za-se. Pri- ti se itak noben vrag ne sme. Naš odgovor to je: Delegacije naj odločno pozovejo na govor bosnasko vlado, ki je neposredno od- rna za to azijsko upravljanje.

NAPAD NA ŠPANSKEGA KRALJA. — NA- PADALEC SE JE SAM USMRTLIL.

Napadalec na španskega kralja je sam na izvršil smrtno obsodbo. Po napadu je padalec anarhist Mateo Moral pobegnil v Madridsko okolico. Prišel je v neko gostilno v Madridu. Na rokah je imel opekline. To je napravilo sumljivega. Ko je anarhist el, da se ga opazuje, plačal je račun in hi- odšel. Hotel je iti na kolodvor. Na poti je srečal neki poljski čuvaj, ki je zahteval nlega izkazila. Ker se ni mogel izkazati in ga čuvaj ni izpustil, je nakrat potegnil rhist revolver in ustrelil čuvaja in sebe. vo truplo napadalca so prepeljali v Madrid ojaško mrtvašnico. Kralj je zahteval na- lčevo fotografijo. Policija je dognala, da bila bomba, vržena na špansko kraljevo lico, ravno taka, kakor ona, ki je bila vr- ravno pred letom v Parizu na španskega la in predsednika Lubeta in da je bil takrat adalec ravno isti Moral, ki je sedaj napa- špansko kraljevo dvojico.

ANARHISTI NA DELU.

Anarhisti so zopet pričeli živahno delo. Njihovo središče je Paterson v Ameriki. Laškem so prišli več anarhistov, ki so nili, da umore tri vladarje. Skrajni čas je da store vlade konec počenjanju anarhi- e druhali. Stališče, da so anarhisti poli- zločinci, je neumno. — V Ameriki je nju- sa tajna policija zasledila razsežno anar- sko zaroto. Anarhisti zarotniki so sklenili,

da umore Roosevelta, predsednika ameriških Zedinjenih držav, angleškega kralja in ruske- ga carja. Anarhistična središča so zato mo- čno zastražena.

POLJEDELSKI NEMIRI V RUSIJI.

Zadnje tedne ni skoraj ruskega okraja, ki bi ne imel poljedelskih nemirov. Dohajajo po- ročila, da hočejo kmetje kar sami porazdeliti zemljišča, če tega ne stori državni zbor. Vlada je dala zmeriti en in pol milijona desetin kron- skega zemljišča na desnem bregu Volge v Sa- mari, katero zemljišče nameravajo porazdeliti med kmete, ki nimajo zemljišč.

RUSKI DRŽAVNI ZBOR.

Med drugim se je razpravljalo zadnji čas v ruskem državnem zboru tudi o poljedelskem vprašanju. Prišlo je v zbornici do viharnih nemirov in poljedelski minister, ki je govoril o poljedelskem vprašanju, je moral med hrupom zapustiti državni zbor. — Nadalje povz- roča jako viharne razprave v ruski zbornici predlog o odpravi smrtne kazni. Stojita si na- sproti pri tem vprašanju kakor dva sovraž- nika državni zbor in vlada. Državni zbor za- hteva odpravo smrtne kazni in vse ljudstvo se strinja in pozdravlja to zahtevo; poslanci so izjavili, da v prihodnje ne bodo smatrali smr- tne obsodbe kot čin pravice, marveč kot na- vaden umor.

V RUSIJI ZOPET VRE?

V Varšavi so zaprli 77 gospodov in žena najboljše družbe, ki so imeli tajen shod. Ustre- ljenega so našli na cesti nekega agenta tajne policije. V Peterburgu so peli delavci po ne- kem shodu revolucionarsko pesem in nosili rdeče zastave. Prišli so vojaki, ki so streljali na delavce, ko so že bežali. Vojaki so takoj zasedli več mestnih delov. V nekem drugem mestu je pa 2000 oseb prosilo pred ječo poli- tične jetnike, naj nehajo s stradanjem. Dasi je bila množica mirna, je policija pozvala ko- zake, naj streljajo. Kozaki so ubili 2, ranili pa 9 oseb.

Listek.

Tat.

(Resnična dogodba. J. K. Tyl.)

(Konec.)

Čim bolj se je bližal mestu, tem tesneje mu je bilo pri srcu. Slednjič je dospel do vrat mojstrovega stanovanja, a ni imel poguma priti- sniti na kljuko. Šel je par korakov po cesti dalje in se zopet vrnil, a strah in slaba vest sta se oglašala vedno huje. Konečno je šel do bližnjega ogla in sedel na občestni kamen.

Bilo je že precej tema in videlo se je ko- maj par korakov dalje. Svetilnice so bile po- sejane precej poredko.

Čez nekaj časa se približa Pavlu počasnih korakov neznana moška postava in ga ogo- vori:

»Kaj pa čepiš tukaj na cesti? Gotovo si napravil kaj nepoštenega, paglavca. Le ča- kaj, bo že prišel policaj in te spravil v luknjo.«

Besedi »policaj« in »luknja« ste spravili Pavla spet na noge. Prestrašil se jih je, da ni vedel kam bi se dejal. Nameril je korak zopet proti domu, a pri vratih mu je vpadel pogum, da ni mogel naprej. Tresel se je kot trepetlika

in v duhu je videl in slišal, kako mu grozi mojster, da ga pretepe in spodi.

Tu je pristopil k njemu zopet oni človek in mu začne prigovarjati, naj mu razloži, kaj se mu je zgodilo.

Pavel je boječe in nezaupno pogledoval neznanca in zdelo se mu je, da mora biti to kak potujoči pomočnik. Pogum mu je začel rasti in razložil mu je odkritosrčno vse, kar su mu je prigodilo.

Neznani prijatelj ga je pazno poslušal in dejal:

»A tako, seveda zdaj domov ne moreš in ne smeš, slaba bi ti predla brez dvoma. Moj- ster bi te pretepel, da bi cvillil kot mačka, ki ji stopiš na rep in slednjič bi te dal še za- preti.«

»Za božjo voljo,« vzkliknil je Pavel v smrtnem strahu, »kaj pa naj počnem? S čim pa sem si hotel ugasiti žejo in utolažiti lakoto, ker nisem imel niti krajcar svojega denarja pri sebi?«

»Ali si tu v mestu doma?«

»Ne.«

»Dobro; slušaj, kaj ti povem. Tudi jaz ne vem, kam bi se dejal čez noč, oba bova pa že dobila kako prenočišče. Zjutraj pa jo mah- neš domov, poveš odkritosrčno starišem, kaj se ti je zgodilo, dali ti bodo potrebni denar in vse bo v redu.

Prestrašenemu Pavlu se je ta svet do- padel in sklenil je, da se bo ravnal po njem, samo da odide sramotni ječi.

Šel je torej s tujim prijateljem v neko gostilno, kjer je prenočišče jako poceni, kot je zatrjeval njegov spremljevalec.

Soba, kamor sta prišla, je bila zelo za- kajena in skozi goste oblake tobakovega dima si je Pavel le s težavo malo ogledal navzoče goste, ki so bili nenavadno glasni. Bili so v precej zamazanih oblekah in sumljivo hudob- nih obrazov.

Pavel ni bil take družčine nič kaj vesel, vendar je dobil polagoma več poguma, zlasti ko je videl, da so njegovega spremljevalca dobro poznali in z veseljem vzeli v svojo sredo. Tudi iz zadrege, kaj bi si naročil za večerjo, je tovariš rešil Pavla s tem, da je naročil za vsakega kozarec žganja.

Pavel se ga je v začetku branil na vse kriplje, češ, da ga ni pil še nikoli, a vsi so hvalili tako izbornu kapljico in ga sili, naj vsaj pokusi. Pavel je pokusil in pil, žganje mu je kmalu začelo stopati v glavo, postal je živahen in zgovoren, naročil je še in še pil. Kmalu mu je pričela glava omahovati in vse se je vrtelo okrog njega. Prijatelj ga je pri- jel za roko, ga vedel ven na svež zrak, šla sta nekaj časa po ozki ulici in prišla do po- košenega travnika. Tu je omahnil Pavel na kup pokošenega sena in v hipu trdo zaspal.

Drugo jutro ga je prebudil osoren nez- nani glas. Prestrašen je skočil po koncu. Solnce je stalo že precej visoko na nebu. V prvem strahu Pavel ni vedel kje in kaj se ž njim godi. A hitro se je domislil na dogodke včerašnjega dne in grozen strah ga je obšel, ko je zagledal pred seboj finančnega paz- nika. Spomnil se je besedi svojega »prijatelja« o policaju in leči in jokaje je padel pred fi- nančnega paznika na kolena, meneč da so ga gotovo poslali ponj policaji, in ga prosil:

»Za božjo voljo, ne zaprite me, saj je bilo samo par grošev in stariši bodo to radi po- vrnili.«

»Glej, glej, zdaj se mi pa zdi, da sem naletel na prav zdravega ptička. No, ker ga že imam, ga je treba pa držati. Hajd, fante, z menoj v mesto!«

Pri tem je pogledal Pavla tako divje, da je ta kar strepetal in se spustil v glasen jok.

Paznika je jok nekoliko omeščal in mislil si je: »Popolnoma skvarjen še ni ta fant.«

Začel ga je torej spraševati, kaj pomenilo oni groši, o katerih je prej govoril, zakaj je tu spal pod milim nebom in druge take stvari. Pavel je odkritosrčno vse povedal, kar se mu je prejšnji dan dogodilo in in prepričevalno je zatrdil na koncu:

»Prav res, niti krajcarja nisem več potrošil, kot sem rekel, ves ostali mojstrov denar imam še tu pri sebi.«

Segel je v žep, da bi pokazal pazniku ostalo svoto, toda — o denarju ni bilo ne duha ne sluha. Hipoma je videl Pavel sinočnega prijatelja v pravi luči. Spravil ga je seboj v krčmo, ga tam opijanal in mu vzel denar ter ga nato pustil na cedilu.

Nov potok solza se je vllil Pavlu po obrazu, ko je zaman tipal po žepih in iskal denarja. Pazniku pa se je to početje zdelo sumljivo in misleč, da ga hoče deček nalagati, je zakričal nad njim:

»Čakaj, slepar, te bom že naučil ljudi za nos voditi — pojdiva!«

S povešeno glavo je stopal Pavel pred paznikom proti mestu. Naproti jima je prišel čez malo časa policaj, ki je na paznikovo priporočilo prevzel dečka v svoje roke.

Pavel je sploh komaj vedel, kaj se godi ž njim. Spomnil se je svoje matere, kaj bi rekla, če bi vedela, kako se mu godi in srce mu je prešinilo kakor bridek meč. — —

Zopet je prosil in dvigal sklenjene roke, toda vse to ni nič pomagalo. Policaj mu ni verjel, finančni stražnik ga je imenoval prekanjenega tatiča, ljudje so postajali in se zgrajali, kako silno sprijena je današnja mladina.

Pavla je peljal policaj na stražnico in od tam v ječo, kjer je bilo že precej malopridnežev zbranih, ki so imeli na vesti najrazličnejše pregrehe. Ž divjim krohotom so sprejeli Pavla v svojo sredo. Začeli so ga najprej spraševati, zakaj jih je prišel tudi on obiskat, začeli so zbijati ž njim šale, preklinjati policajo, žugali bogatinom, ki delajo, kar se jim poljubi in reveže zatirajo, kjer morejo. Govorili so tudi nesramnosti, kakršnih Pavel še svoj dan ni slišal in sam ni vedel, ali sanja ali je resnica.

• • •

Mojster Loboda je nestrpno pričakoval onega dne proti večeru, kdaj se povrne Pavel in prinese toliko zaželjeni denar. Ura je minevala za uro, a Pavla ni bilo. Mojster je postajal nejevoljen, nad vse togotna pa je bila žena.

»Vrat bi mu zavila, temu potepenemu paglavcu,« kričala je, ko sta že odvečerjala in se spravljala k počitku. »Tako j mora od hiše, ta nepridiprav.«

»No, no, kdove, kaj se mu je pripetilo,« izgovarjal je mojster Pavla, »morda so ga ožulili čevlji in je moral ostati pri sodniku čez noč, jutri bo pa prišel.«

A ko Pavla tudi drugi dan do opoldne ni bilo, se je tudi mojster naveličal čakati. Poslal je k sodniku vprašat, če je Pavel tam, a zvedel je, da je Pavel dobil denar in takoj

odšel nazaj. V mojstru je zavrelo. Ko je pa zvedel popoldne, da je Pavel že na policiji zaprt radi nepoštenosti, je priklopela v njem jeza do vrhunca. Sram ga je bilo in še težje je poslušal ženino očitavanje, češ, kakega nepoštenjaka je trpel v svoji hiši in mu šel še tako na roko.

Vendar pa se mu je vzbujalo v srcu sočutje s Pavlom in skoraj neverjetno se mu je zdelo, da bi bil postal kar v hipu — tat. Rad bi ga bil zagovarjal, a ni si upal tega nasproti togotni ženi. Pustil je torej Pavla v roki pravice, naj se zgodi ž njim karkoli že.

Sodnija je obdržala Pavla teden dni v preiskovalnem zaporu in na teden dni je bil tudi obsojen radi goljufije. Zaman je zatrjeval svojo nedolžnost, izgovarjal se na svojega neznanega spremljevalca — mislili so vsi, da je vse to le izmišljeno, da bi prevaral sodnike.

In tako se je zgodilo, da je šel Pavel v ječo sicer pošten, a iz nje je šel kot skvarjen tat.

Zgledi, ki jih je imel štirinajst dni okrog sebe, strupene besede tovarišev, njih zapepljevanje — vse to je zastrupilo srce in skvarjeno seme, zasejano v njegovo srce, je kmalu poglajlo tudi skvarjene sadove.

Ko je prišel iz ječe, ga Loboda ni maral k sebi, češ, da za tatove pod njegovo streho ni prostora. Sklenili so torej, da ga pošljejo po odgonu domov. Toda kako naj stopi radi tatvine četudi po nedolžnem obsojeni sin pred očeta poštenjaka?

»Oče te ubije, ko te dobi pred oči,« dejal je Pavlu v ječi tovariš in se zasmeljal s surovim nasmehom. »In če te samo pretepe, kaj boš počel doma? Saj si ne boš upal med ljudi, ki bodo s prstom kazali za teboj, češ: tat, tat!«

Te besede so zvenele Pavlu po ušesih, ko ga je spremljal policaj proti domu. Prepričan je bil, da se mu bo res tako godilo in sklenil je, da rajši poskusi vse drugo prej, kot pa da bi šel domov. Ubiti se ne da — boljše je zbežati. In zgodilo se je tako. Kot bi trenil, švignil je s ceste po polju in jo ubral čez drn in strn proti bližnjemu gozdu. Policaj je kričal in tekel za njim — toda kje je bil že brzogni Pavel.

Bežal je dolgo časa kot zajc, dokler se ni čutil popolnoma varnega. Sedel je v hladno senco in čakal da se je zmračilo.

Ko je legel mrak na zemljo, jo je mahnil počasi spet proti mestu. Poiskal je krčmo, kamor ga je prvič tako nesrečno speljal neznani zapeljivec. Danes jo je mahnil tje prostovoljno — ker sila kola lomi. Našel je tamkaj zbrano družbo dvomljivih ljudi in ker ni vedel drugega rešilnega sredstva, se jim je pridružil, jih prosil za pijačo in obljubil, da jim bo za to hvaležen, kakor bo mogoče. Hudobneži so spoznali njegovo prebrisanost in urnost ter ga z veseljem sprejeli v svojo sredo kot učenca in obenem tudi pomočnika. Še isti večer jim je pomagal vlomiti v prodajalnico bogatega trgovca.

• • •

Vse to je popisano po besedah Pavla samega, ki je takoj drugi dan bil zopet v rokah pravice. Obsojen je bil vsled vloma in tatvine na osem let težke ječe. — — —

Državljanska vojska. Iz Italije poročajo V okolici mesta Lecce vlada prava državljanska vojska med prebivalci dveh bogato obljudenih vasi Maglie in Scorrano. Nastopili so drug proti drugemu v četah 500—900 mož in se hoteli prav po vojaško udariti. A spopad se preprečili vojniki. Zdaj si stojeta še vedno sovražnika nasproti, a sredi obeh prave vojaške čete. Vzrok vsemu je nesporazumljenje pri mejah na polju.

V Čikagi so otvorili posredovalnico za stare ljudi. Iz Čikage poročajo: Tukaj odprli posredovalnico dela za stare ljudi, takoj je prišlo v ta urad nad 100 silovasi ljudi obojega spola, da so jih vknjižili. Večina teh ljudi je pripovedovalo o žalostni izkušnjah v njihovej borbi za obstanek. Povsodi so jih odslavili kot ljudi, kateri so odve na svetu, nihče jim ni hotel dati dela in karmorkoli so prišli, povsodi so jim z zmajanjem ram naznanili, da se za rabo pri delu prestopar in da med delavstvom za nje ni več prostora. Uradu se je posrečilo takoj prvi dan dvajsetih teh ljudi najti delo, dočim so ostali odšli domov osrečeni z zagotovilom, da se bodo storilo vse, da se jim najde zaslužek. Moški, ki so stari po 45 let, so naznanili, da so jim delodajalci vedno izjavljali, da so za delo prestari.

Nekdaj in zdaj. Ko se je pripeljal pred nekaj leti nadvojvoda Rainer kot generalni nadzornik domobrancev inšpicirav v Iglavo, se visele iz večine hiš frankfurtske zastave. Nadvojvodo je to tako razjezilo, da je odpovedal svoje že najeto stanovanje, prenočil v svojem spalnem kupeju in se drugo jutro odpeljal, ker se ni maral muditi v mestu, v sekah velikonemških zastav. To je bilo takrat in danes?

Ladje oklopnjače v starih časih. V starih časih so Grki in Rimljani utrjevali svoje ladje z debelimi kožami. Tako tudi Normani in Saraceni v srednjem veku, a Saraceni so leta 1191. svoje ladje obdajali tudi s svincem. Ponekdo se jih v tem posnemal tudi drugi rod. Seveda v onih časih ni bilo še topov. Prvo ladjo, oklopljeno z železom, so zgradili 1585. Nizozemci v Antverpenu, da bi se prodrli redove španskih vojnihih ladij, ki so obdajale mesto. No, na nesrečo je ladja prišla v španske roke.

Poročila se z morilcem. V Philadelphia se je poročila Bessie Regent. Ženin ji je daroval med drugim tudi zaviti samokres, ki je v njenih rokah eksplodiral. Odnegli so težko ranjeno v bolnico, ženina pa so odve v zapor. Ko je prišla Regent k zavesti, je zvala duhovnika in ženina in zahtevala svobodo. Po dovršeni poroki je nevesta umrla mladega vdovca pa so zaprli.

Pod vagonom iz Rima do Pariza. Tudi dni sta dva Italijana nastopila silno drzno v njo. Neki mladi kočijaž, Brancatini, in njegovi brivci, Gennari, sta hotela potovati v Pariz, toda nista imela denarja. Zato sta splela na močne žice nekaj viseč koš, vzela seboj nekaj hrane in neke noči pritrčila koš pod vagon brzovlaka, ki potuje iz Rima v Pariz, ter sta legla vanj. In v resnici je vagon iste noči odpotoval. Potnika sta na vozniki loko trpela od prahu, a ker je bil njihov vagon kmalu za lokomotivo tudi mnogo odpremljen v pepela. Vendar sta vzdržala do konca, da bi ju bil kdo opazil in tako prepotovata 1463 kilometrov. Ko sta prišla na kolodvo v Pariz, ju je takoj prijel policija, ker sta bila črna kakor dimnikarja. Seboj sta imela 100 in 30 centezimov denarja.

Bogata beračica. V Mecu je umrla beračica, v katere stanovanju so našli 1500 mark.

Razgled po domovini.

Cenjen enarodniki, ki še niso poslali naročnine in so že prejeli zadnjič opomin, aljudno opozarjamo, da bomo čakali samo še do konca tekočega meseca, potem pa brezpogojno ustavimo vsakomur list, ki ne bo plačan.

Za kanonika v Novem mestu je cesar imenoval č. g. Janeza Viranta, župnika v Mokronogu.

Dva bratca skupaj. Na Hrvaškem se je vršil pred tednom shod »hrvaške napredne stranke« ali bolje rečeno liberalne stranke. Ta ima za svoje glasilo list »Pokret«, ki je pisan v istem duhu, kot »Slov. Narod«, samo surov in nesramen je nekoliko manj. In na ta shod sta prišla zastopat slovenske liberalce urednik »Slov. Naroda« Pustoslemšek in urednik »Domovine« Špindler. Ali more potem še kdo trditi, da »Domovina« ni liberalen časopis? Kaj porečejo k temu početju Špindlerja celjski prvaki, ki povdarjajo vedno slogo, zlasti kadar se bližajo volitve, pri katerih sami kandidirajo.

Liberalni poslanci kranjski so silno užaljeni, ker ni nikdo izmed njih postal minister. Najraje bi se seveda vsedel na mehki ministrski stolec dr. Tavčar. Žal, da prihaja predko na Dunaj v zbornico, da ne morejo spoznati njegovih zmožnosti. Ko bi bil dr. Tavčar minister, bi nam klerikalcem huda predla, ker bridko bi občutili kvedre, o katerih je svoj čas Postonjcem pripovedoval. Seveda se cede sline po ministrskih frakih tudi bradatemu notarju Plantanu in nadsvetniku s kravjim zvoncem Ferjančiču. Le pridni naj bodo možiči, morda jih doleti ta visoka čast.

Temelj za cerkev sv. Antona na Viču je skopan in so s stavbo tudi že pričeli. Cerkev bo stala ob cesti nasproti šoli.

Slovenski novomašnik v Ameriki. Pretečeno nedeljo 10. t. m. je daroval prvo sveto mašo v St. Pavlu č. g. Valentin Šiferer iz Stražišča pri Kranju.

Romarski vlak na sv. Goro. Ljubljanski tretji red priredi letos meseca julija romanje na sv. Goro pri Gorici. V to svrhu bo vozil posebni vlak iz Ljubljane v Gorico in nazaj po nižinski ceni. Čas in spored še ni določen. Najbrže pojde vlak iz Ljubljane v soboto, dne 14. julija okoli 11. ure dopoldne in se vrne v Ljubljano v nedeljo okoli 9. ure zvečer. Romanja se morejo udeležiti tudi unanji tretje redniki in drugi verniki. — S tem se tudi marsikomu nudi prilika obiskati grob nekdanjega ljubljanskega škofa, kardinala Missije, ki počiva v svetišču na sv. Gori. — Toliko v pojasnilo tistim, ki od raznih strani vprašajo, če in kedaj se letos vrši romanje. Zglašati se ni treba popreje, dokler »Domoljub« ne prinese natančnejšega sporeda.

Podražene poštne pristojbine. Poročali smo enkrat v »Domoljubu«, da se bodo znamenke podražile, toda ne tiste po 10 vinarjev, temveč znamenke za lokalna pisma. Za tako lokalno (krajevno) pismo je dosedaj zadoščala znamka za 6 vinarjev, sedaj bo treba za tako pismo znamko za 10 vinarjev.

Občni zbor delniške stavbinske družbe »Union« se bo vršil dne 21. junija ob 4. uri popoldne v mali dvorani hotela »Unions«.

Mesto v Ameriko v — zapor. Prejšnji teden so se hoteli Stanko Tobač, Franc Uršič in Lenart Alpraz skrivaj izseliti v Ameriko, ne da bi bili še nosili vojaško suknjo. Dobil so jih in odpeljali v zapor.

Shodi Slovenske Ljudske Stranke. Na binško nedeljo je bil shod v Leskovicah nad Gorenjo vasjo pri Poljanah. Poročal je v obilnem številu zbranim možem gospod po-

slanec dr. Krek. Leskoviški gospod župnik Anton Pfajfar je priporočal zbranim gospodarjem, naj se po zgledu tirolskega kmeta oprimejo živinoreje in sicer gojenja plemenske živine. Dve uri je trajal shod, s katerim so bili vsi navzoči zadovoljni. — V Boh. Bistrici je bilo na shodu nad 500 mož in mladeničev, ki so prihitali od vseh krajev Bohinja poslušat katoliških Slovencev dičnega poslanca dr. Sustersiča. Tudi tu je ljudstvo soglasno odobrilo postopanje poslancev S. L. S. — V Križih pri Trziču je na dobro obiskanem shodu govoril g. državni in deželni poslanec Pogačnik. Tudi tu se je navzoče ljudstvo popolnoma strinjalo z izvajanjem g. poslancev G. Gostinčar je pojasnjeval na tem shodu potrebo splošne volilne pravice, za katero so se volilci izrekli. — Enak shod je bil v Drašičih na Belokranjskem. Volilci so izrekli poslancem S. L. S. zaupanje. Preteklo nedeljo se je vršil jako dobro obiskan shod v Ribnem pri Bledu. Gre se za ustanovitev izobraževalnega društva. Govoril je stolni vikar Luka Smolnikar iz Ljubljane. Zanimanja za novo potrebno društvo je precej.

Zopet samoumor vojaka. Binkoštno soboto se je ustrelil računski desetnik Jožef Jelinek. Živel je še deset ur. Pri njem so našli pismo, v katerem pravi, da je njegove smrti kriv stotnik. Vršila se bo preiskava.

Birmancev je bilo o Binkoštih v ljubljanski stolnici v nedeljo dopoldne 742, popoldne 662, ponedeljek dopoldne 234, skupaj 1638.

Konec šolskega leta. Ljudske šole po deželi se zaključijo vsled odredbe ministrstva za uk in bogocastje s 16. dnem julija t. l. Počitnice bodo trajale odslej dva meseca. S tem bo gotovo ustrezno starišem, ki potrebujejo otroke za delo.

Na katoliški shod v Ljubljano! Mislite že sedaj na to, da bo treba zadnji teden avgusta v Ljubljano na III. katoliški shod. Povabljeni bodo vsa naša društva po Slovenskem. Tržaški Slovenci pridejo najbrže s posebnim vlakom. Glavno zborovanje bo na nedeljo 26. avgusta.

Občni zbor »C. kr. kmetijske družbe kranjske« se je vršil 7. t. m. v Ljubljani. Po poročilu tajnika Pirca se je vršila volitev. Mesto iz Ljubljane odšlega g. Golja je predlagal g. poslanec Mejač, naj bi se izvolil od odbora priporočani kandidat g. kakonik Andrej Kalan, ki ima jako veliko zaslug za družbo. V Marjanišču, kjer je g. kanonik vodja, ima kmetij. družba svojo gospodinjstvo šolo, g. kanonik je poskrbel, da so hlevi in svinjaki najmodernejše urejeni, da so v zgled vsem drugim v celi deželi. A že se je našla neka zgaga v osebi znanega Legvarta, ki je plačan od države kot nadzornik mlekarških zadrug in ne kot agitator in ta je v družbi neslanega učitelja Grmeka s Sore delal na vse kriplje proti izvolitvi kanonika. Posrečil se mu je zavratni napad in izvoljen je bil neki Juvančič, ki nima niti najmanjše zasluge za kmetijsko družbo, samo liberalec je in gg. Legvartu in Grmeku dober prijatelj. Žalostno je, da odločujejo v tako važnem društvu kakoršno je kmetijska družba taki kmetje kakor je zloglasni učitelj Grmek, ki menda še žita ne pozna. Intriganta Legvarta bo treba od merodajne strani podučiti, da ni poklican na Kranjsko, da dela razpor in odstavlja ali nastavlja odbornike, temveč država ga plača edinole zato, da se briga za nadzorstvo v mlekarških zadrugah, vse drugo pa naj pusti v miru. Tudi tajnik Pirc se je kaj čudno vedel pri tej volitvi. Javno ni

upal nastopiti proti g. Kalanu, a ljubši bi mu bil župan s Skaručine. G. Pirc pa naj bo le miren, ker občni zbor mu ni zato povišal plače (odslej bo vlek el ogromno vsoto 4800 kron na leto), da bo po raznih krajih prodajal svojo liberalno politiko, kakor se je doslej večkrat pripetilo. Skrbno bomo zasledovali njegovo delovanje.

G. poslanec Jaklič je govoril na shodu »Kmečke zveze« v Dvorski vasi tudi o učiteljskih plačah. Govoril je kot poslanec kmetov, ki so ga volili v deželni zbor. Seveda je bil proti temu, da bi se samo na račun kmetov, ki so že itak preveč obdavčeni zboljšale plače učiteljem. Liberalni učitelji so se radi tega govora zaleteli v svojem listu prav grdo v poslanca Jakliča. G. poslanca taki napadi gotovo ne bole, saj jih je vajen. Ljudje, ki ga volili niso, mu tudi ne smejo zapovedati. G. poslanec je odgovoren za svoje delovanje edinole svojim kmečkim volilcem. Sicer pa učitelji menda niso več v pomanjkanju, ker od liberalne obstrukcije v dež. zboru lepo mirujejo in se nič več ne oglašajo za izboljšanje. Seveda liberalna obstrukcija ne žre, temveč samo »klerikalna« je bila tako pogrešna. Poznamo se!

Naročajte »Domoljuba«. Polovica leta bo kmalu minula. Kdor je zastal z naročnino »Domoljuba« naj jo kmalu poravnava. Razširjajte in agitirajte pa tudi pri drugih, ki še nimajo našega lista, da si ga nabavijo. »Domoljub« je primeroma najcenejši a tudi najboljši slovenski tednik.

Novo društvo se je ustanovilo 7. t. m. v Ljubljani. Društvo so ustanovili kranjski cerkovniki. Imeli so v prostorih »Kršč. soc. zveze« občni zbor, ki je bil dobro obiskan. Govorila sta na shodu poleg drugih tudi dr. Krek in dr. Lampe. Izvolili so odbor čigar naloga bo poskrbeti, da se kolikor mogoče veliko število cerkovnikov vpiše v to prekristno društvo. Pokroviteljstvo je blagovolno prevzeli premisljeni gospod ljubljanski knezoškof dr. Jeglič.

Društveni izleti. Mladeniške družbe kranjskega dekanata so na binško tork s svojimi voditelji priredile romarski izlet k Mariji na blejski otok. Tega izleta se je udeležilo lepo število vrlih gorenjskih fantov, ki so si odličili svoja prsa z družbenimi svetinjami in trobojnicami slovenskimi. — Društvo »Kranj« je napravilo binško tork ponedeljek izlet v Vintgar. Sv. mašo jebral v Dragi (župnija Zasip) tajnik društva g. mestni kaplan kranjski Hybašek. Med sv. mašo je lepo popeval mešani zbor društva »Kranj«.

Ljubljanski župan Hribar je praznoval ta teden 10letnico županovanja. Glavna slovesnost bo 16. t. m. Ta dan mu bodo nekatera ljubljanska društva priredila bakljado. Na magistratu bo g. župan isti dan sprejemal deputacije, ki mu bodo prišle častitaj.

Razstava cerkvenih oblačil se je otvorila v ljubljanski škofijski palači v nedeljo 10. t. m. v II. nadstropju. Razstavljena so lepa mašna oblačila, ki jih je izdelala bratovščina sv. R. Telesa. Pa razstavi se bo obleka razdelila revnim cerkvam naše škofije. Vsi ki se zanimajo za umetnost, zlasti pa udje bratovščine sv. R. Telesa naj si ta teden ogledajo razstavo.

Protiv ločitvi katoliškega zakona je protestiralo 7925 avstrijskih občinskih zastopov.

Družba sv. Cirila in Metoda ima letos glavno skupščino v Logatcu na Notranjskem.

»Učiteljska zveza« je imela svoje letošnje zborovanje o binških v Šoštanju na Štajerskem. Na tem zborovanju je propadli kandidat za V. kurijo, liberalni učitelj Jelenc silovito

zabavljaj čez g. poslanca Jakliča, kakor da bi bil on vzrok raznih porazov, ki jih je Jelenc doživel. Ni čuda, da tega godrnjača ni predlagal dež. šolski svet za vodjo meščanske šole v Postojni. Vodja take šole mora biti resen mož, ne pa tak političen petelin kakor je Jelenc.

Občinske volitve v Catežu ob Savi so se končale s popolnim porazom liberalne garde. Pritožili so se zoper volitve, a njihovo jalovo pritožbo je deželna vlada zavrnila.

Od nekod za povsod. Učitelstvo obojega spola se kaj rado pritožuje zoper »Domoljuba« čes, da jih preveč obira. Toda le tiho naj bodo, ker »Domoljub niti desetine tega ne objavi, kar ima učitelstvo za ušesi in na grbi, medtem pa učitelji tako debelo lažejo čez duhovščino po svojih časopisih, da ni niti desetina resnice v njihovih poročilih. Ako pa učitelstvo že sedaj javka, kaj bo počelo, ko bi začeli valiti na dan nagromadeno stvarino.

Nesreča z motorji. Zadnji čas se je pripetilo več velikih nesreč po cestah radi motorjev, ki vozijo z neznansko hitrostjo in plašijo konje, ki niso vajeni te hitre vožnje. Taka nesreča se je zopet pripetila pretekli teden v tržaški okolici. Marija Zaukala, Ivana, Andrej Radic in Savel so se na vozu peljali domov proti Topolovcu. Kmečkemu vozičku pridirja nasproti motor, v katerem je sedel neznan gospod. Konj se splašja in prevrne voz. Vsi štirje so bili manj ali bolj nevarno ranjeni. Naj bi vendar oblasti preprečile to prehitro vožnjo in poskrbele če se pripeti taka nesreča, da jo lastnik motorja tudi poravnava in škodo povrne, kako pride ubogo ljudstvo do tega, da bo trpelo radi gospode, ki ima tako vožnjo z motorji le v zabavo, še škodo poleg nevarnosti za življenje.

Se en slovenski novomašnik v Ameriki. Ta je č. g. Vincenc Bozja, ki je bil pretečeni teden posvečen v mašnika v Št. Pavlu. Prvo mašo bo daroval 13. t. m. v župnijski cerkvi blizu Št. Pavla. Oče g. novomašnika je nadučitelj v pokouju in prebiva že nekaj let v Ljubljani. G. novomašniku kličemo: Na mnoga leta!

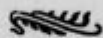
Redek slučaj. Najvišji župniji na Kranjskem sta Vojsko nad Idrijo in Koprivnik v Bohinju. Prejšnji teden sta bila na Jesenicah poročena žena z Vojskega in nevesta s Koprivnika, ki sta bila oba rojena isti dan 1. aprila 1881.

Drugi vseslovenski delavski shod. 1. Dne 1. julija t. l. dopoldne je napovedan II. vseslovenski delavski shod. Na lanskem shodu so naročili odboru »Slovenske krščansko-socialne zveze«, naj skliče za letos ta shod. »Zveza« je pa odstopila sklicateljstvo uredništvu delavskega stanovskega lista »Naša Moč«. Položaj je zdaj velevažen. Razmere silijo slovensko delavstvo, da stori korak naprej na poti samopomoči in združenja. Dosedanje delo je želo večinoma vspehov na gospodarskem in na stanovskem združevalnem polju. Pa to ne zadostuje več. a) Neobhodno potrebno je, da izpopolni slovensko delavstvo, ki ni v mednarodnem brezverskem taboru, tudi svojo politično organizacijo. b) Bolj tesno se morajo tudi združiti delavska strokovna društva. Več medsebojnega stika mora biti. c) Tudi o povečanju delavskega glasila »Naša Moč« mora sklepati II. vseslovenski delavski shod. List stoji na neodvisnem delavskem stališču. Povečini pišejo vanj in mu dajo smer delavci sami. Pa premalo prostora ima, da bi mogel vršiti tudi izobraževalno dolžnost. č) Izprožena je tudi zadeva o starostnem zavarovanju, o reviziji zakona glede bratovskih skladnic in še o več drugih stvarih. Važne so te točke dovolj, da se udeležijo shoda res obilo zavednih delavskih za-

stopnikov. Dobrodošli so nam pa tudi drugi gostje. 2. Popoldne je pa za vse. Popoldne slavi namreč ljudska organizacija Medvodami svoj dan. **Otvori se namreč in blagoslovi novi »Društveni dom« na Preski.** In po tej slavnosti je napovedana ljudska veselica. Zato vabimo ne le delavstvo, marveč tudi vse druge ljudske prijatelje, naj prihite v obilnem številu v Presko. Pouku, izobrazbi in napredku našega delavskega ljudstva bodi posvečeno ljudsko slavlje dne 1. julija Medvodami.

*** Vojska na Daljnem Vzhodu.** Drugi teden izidejo štirje snopiči tega dela in takoj nato še štirje poslednji. Topovi so potihnil in boj se je poleg na Daljnem Vzhodu. Med vojsko je pokrival krvavo bojišče gost dim in pogled nam je bil kalen. A sedaj se je zjasnilo in jako nas veseli, da moremo podati čitateljem pregledno, dasi strašno sliko divjih bojev, ki so stali toliko dragocene krvi in toliko težkih žrtev. Popisi so jasni, a zanimivi in divja sila razbrzdanih strasti, ki so zaplesale krvav ples tam v skrajnem delu Azije, človeka očara — veličastna, strašna slika se mu vtisne za vedno v spomin. Sedaj po vojski pa dviga v Rusiji nova pošast svojo dolgo teptano glavo — dviga se revolucija. Tudi popis sedanjega stanja v Rusiji bomo podali v zadnjih zvezkih čitateljem, ker je to zgodovinski pojav, kot jih pozna svetovna zgodovina malo takih. Delo krasi obilno lepo izdelanih slik, tako da bo imela cela knjiga trajno vrednost. Oskrbeli smo tudi krasne originalne platnice in tako bo »Vojska na Daljnem Vzhodu« služila lahko tudi kot veselo in zelo primerno darilo. — Naroča se v upravištvu »Dom in Sveta« v Ljubljani.

V oglasu g. Brica se je zadnjič po pomoti stavčevi glasilo Ljubljana mesto Litija.

Gorenjske novice.

Novice iz Št. Vidja nad Ljubljano.

g Štiridesetletnico svojega obstanka bo obhajala letos Blaž-Potočnikova čitalnica.

g Veselico s predavanjem, tamburanjem in petjem napravi tukajšnja čitalnica v nedeljo 1. julija.

g Zelo zanimivo predavanje bo ob priliki čitalnične veselice. Predaval bo fotograf g. Rožun in obenem razkazoval slike naše lepe domovine.

g Občinske volitve, vsled katerih je bilo toliko šumenja, so bile končane binkoštni terek. Za župana je soglasno izvoljen dosednji župan Anton Belec, za podžupana in prvega svetovalca pa Valentin Cirnan, posestnik, mesar in načelnik domače hranilnice in posojilnice. Drugi izvoljeni svetovalci so: Valentin Mrak, posestnik, Lovrenc Florjancič, posestnik, Albert Vodnik, posestnik in kamnoseški mojster, Janez Zavašnik, posestnik, Simon Juvan, posestnik in krojaški mojster, Fr. Erjavec, posestnik, Jožef Arhar, posestnik in mizarški mojster.

g Žirovnikove pravice. »Slovenec« vprašuje, ali in od kedaj imata Žirovnik in njegov sin pravico v šolski sobi zbirati fante in mlade može. In to se godi vsako nedeljo popoldne med krščanskim naukom. Pa ta šolska soba je čisto zraven farne cerkve. Žirovnik so zelo mogočni. Morebiti imajo najvišje dovoljenje.

g Tudi o bricih bi marsiktero lahko rekli n. pr. o tistih, ki so letali in prosjačili za poblastila celo pri zaničevanih dekletih Marijine družbe; ali o onih, ki so na smrt bolnega moža siloma vlekli na volišče, da je glasoval za Žirovnikovo stranko, pa jim prizanesemo, ker vemo da so bili zapeljani.

g Žirovnikovo geslo je: »Gosposka z brič farji s hudiči«. To je javno izpovedal, ko je po Glinici agitiral za volitve. No, na dan volitev je pa spoznal, v katerih vrstah so — — —

g »Slovenski Narod« se spodtikuje na tukajšnje dekliško Marijino družbo seveda z lažljivo hinavščino, kakor po navadi. Rajši naj bi bil pohvalil tista dekleta, ki so agitirale za liberalno Žirovnikovo stranko in ji celo dale pooblastila: Mi smo vsekako pričakovali, da bo »Sl. Narod« tem izvoljenkam poslal posebno pohvalne diplome s Žirovnikovim geslom. Pa dosedaj še ničesar niso dobile.

Iz raznih krajev Gorenjske.

g Iz selške doline. Selška dolina na Kranjskem je znana daleč po svetu; na obeh straneh visoki hribi, p odoline sredi pa čedne bele hiše, v katerih gospodarijo kmetje, pošteni in značajni, podobni tem visokim goram, ki junaško klubujejo viharju časa. V gospodarskih družstvih dobe potrebni pouk in podporo in tako gospodarijo skromno a pošteno. Razume se, da je skušal razdirajoči liberalizem tudi tukaj svojo srečo s puhlo frazo napredka in svobodomiselnosti, a združene čete zavednih kmetovalcev so koj v kali zadušile vsak tak poskus. Kmetje so se zavedali, da niso dolžni pokorščine različnim pritepenim pisacem in drugim, katerim so dišale njihove kronice. In tako je ostal gnili liberalizem tukaj brez posebnih posledic in kmetje tudi namajo strahu da bi jim postal še kdaj nevaren. Tu ali tam je sicer še kak tak prerok, ki si beli glavo, kako pomagati bolnemu liberalizmu na noge, tu ali tam je par mogetcev zasnovalo »Slovensko bralno društvo«, katerega namen je baje, ljudstvo izobraževati, v resnici pa je le kos »velikega« liberalnega »dela«. Taka društva so seveda skoro samo po imenu, pošteni kmetje ne morejo imeti zaupanja do društva, katero vodi kak sorški Grmek ali recimo Stupica, ampak se poprijemljejo naših društev, kjer se medsebojno izobražujejo v stanovskih vprašanjih. Tako društvo imajo vrli mladeniči v Železnikih. To društvo je nedavno priredilo v svojih prostorih društveno veselico z bogatim sporedom in obilno udeležbo od strani Selčanov. Prišel je tudi dražgoški učitelj Stupica, kateremu se že zdavnaj cede sline, da bi vlovil tudi to društvo v liberalne zanje in s tem namenom se je prijazno začel sukati okoli društva, proti čemur zavedni železniški fantje z ozirom m.oliko nič niso imeli. In zgodilo se je, da je priredilo nekaj tednov pozneje bralno društvo v Dražgošah, katero komandira Stupica, tudi svojo veselico, h kateri je bilo povabljeno bralno društvo v Železnikih. Železnikarji se sicer ne strinjajo s Stupičevo politiko, katerega glasilo je »Narod«, tudi jim ne gre v glavo, na kakšen način on izobražuje svoje »kmete«, ker jako dvomijo, da bi »Slovenski Narod«, ki se čita v tem društvu, izobraževal in rešil kmečko vprašanje, vendar so se z ozirom na disciplino odzvali omenjenemu vabilu. In s tem je bila kupa veselja za našega Stupico polna — te vrle železnikarske fante dobiti na svojo stran, tega bi se veselil še kdo drugi, ne samo »veliki« Stupica. Ali, o nesreča! Krepek fant iz Železnikov je vstal in zaklical: Posluš! In vtihnil so pevci, vtihnil glasn Grmek in Stupica in se molče poslavljal od zlatih nad. Vrli fant Klopčič je govoril in s tem govorom dokazal, da Železnikarji niso prišli sem kot privesek liberalcev, ampak kot zavedni slovenski fantje. »Slovenski slavimo velike može, ki delajo za narod, z veseljem pozdravljamo vsak pojav na tem polju, a če hočem odkritosrčen biti, priznamo mo-

ram, da so ti možje, ki največ store za narod, duhovniki so prvi bili, ki so orali celino našega slovstva. Tako je! Živio! so mu klicali drugi in s tem pokazali, da so istih misli, Grmek in Stupica pa sta se potuhnili in slabost bi ju obšla, da se nista krepčala z vinom. To je bil edini govor na veselici, ki je imel izobraževalen značaj, drugega itak ni bilo, kot par pesmi, katere je kolikor-toliko dobro zapel domači pevski zbor in pa vino. Sicer bi si pa Zelezni karji tako veselico preskrbeli lahko sami v vsaki drugi gostilni, kakršno sta jim pripravila Grmek in Stupica.

Zanimiv prirodni dogodek na Gorenjskem. Poleg vasi Poljče, Begunške fare, uro od Radovljice pod gorami, so preteklo sredo med 3. in 4. uro popoldne začeli ljudje na polju, kako je v gori kraj sv. Petra jelo bučati in pokati, kakor bi se lomilo skalovje. Prišlo je od vrha gore in se bližalo podnožju, bučalo in treskalo je pod zemljo v enomer, pri tem se je drevje v gozdu lomilo kakor med najhujšim potresom. Hkrati pa šine iz zemlje ognjen steber, ki se je spiralo vzhajati k nebu, na svojem vrhuncu pa nesel hosto, ki jo je vrtil v zraku. Za tem pa se v ognjenem stebru začuje grom, kakor bi gora razpočila in bel dim se je zvalil po vzduhu. Vsled hudega zračnega pritiska je nastal tak vihar, da je vrgel nekega starčka, gredočega po cesti, na tla. Na mesto izbruhla se je našlo težko čudno po smoli smrdečo črno kamenje. — Poskrbljeno je, da se stvar znanstveno preišče.

g Iz Mekinij. Društvo rokodelskih pomočnikov je izletelo preteklo nedeljo dne 10. t. m. v našo sredo na kratek oddih. Ob 10 uri jim je v župni cerkvi mekinjski služil sv. mašo ter pridigal vlč. g. Gruden; pri sv. maši je krasno popeval močni društveni zbor z nenavadno natančnostjo; čast takemu zboru, kakor tudi njegovemu pevovodju učitelju Pavlu Gorjuru. Popoldne ob pol 4. so s sodelovanjem tamburaškega zbora mekinjskega izobraževalnega društva priredili veselico z bogatim in izbranim sporedom. Pevske točke zares težke komade, so izvršili izgledno; tudi igri: »Klepetek« in »Smola« so uprizorili prav dobro. Domači tamburaši so tudi želi obilno pohvale. Prostori so bili natlačeni polni kljub deževnemu vremenu. Udeležilo se je veselice tudi več odlične gospode, med njimi podpredsednik društva rokodelskih pomočnikov profesor dr. Alfonz Levičnik. Po veselici so se zbrali člani obeh društev v prijaznem sestanku v vrtnem salonu pri Fischerju v Kamniku; popevanje moških zborov in sviranje tamburašev se je vrstilo drug za drugim ter razveseljevalo navzoče. Le prenapeto je prišel čas, da so se vrli rokodelski pomočniki ločili od nas ter se odpeljali z večernim vlakom v Ljubljano. Dan je zapustil pri nas veselo spomine. Pobratinstvo društev je velikega pomena, ker dviguje samozavest in navdušenje k društvenemu življenju. Bog živi vrlo društvo ljubljanskih rokodelskih pomočnikov! Naj raste, cvete, ter dobiva vedno več prijateljev in dobrotnikov!

g Na umu zbolela je Terezija Kopač v Mednem pri Vižmarjih, ki se je potem za vratno umorila. Bila je po cerkvenem obredu pokopana ter je bila tudi poprej vzorna krščanska gospodinja.

g Dovje. Hudo nevihto s točo smo imeli 25. maja in 2. junija; obakrat je prišla čez Rožco od koroške strani in je napravila precej škode po drevju in na polju. Naš oče Triglav je skoro vedno zavil v temen plašč in ne kaže posebne ljubezni do turistov. — Po stalno poslopje na Dovjem bodo letos povečali, saj je pa tudi potrebno, ker sedanja čakalnica, ki ima prostora komaj za kakih 15 ljudi, nikakor ne zadošča; posebno ne v poletnem času, ko pride k nam mnogo tujcev, posebno pa turistov. — Dne 25. maja se je ponesrečil

Janez Lakota, posestnika sin na Dovjem pri razstreljanju neke skale. Ker ni smodnik ob pravem času eksplodiral, je šel pogledat, kaj je temu vzrok. V istem hipu pa je raztrgalo skalo s tako silo, da mu je odtrgalo dva prsta leve roke in skoro polovico dlani, pa tudi v glavo je bil hudo poškodovan.

g Novice iz Mavčič. Na binškoštni ponedeljek je blagoslovil čast. g. Jan. Kalan novo zastavo tukajšnje »Mladeniške in deklishe Marijine družbe«. Ker pa tukaj pri nas obstoji tudi družba žena, so tudi one deležne nove zastave. Zastavo je jako lepo izdelala Ivana Volgemut v Stari Loki za 500 kron. Kumica zastavi je bila Frančiška Drakslar. Slovesnosti so se udeležili tudi fantje smleške Marijine družbe s svojim krasnim bandom. — Za legarjem je obolelo to pomlad v naši župniji mnogo oseb, zlasti ženskih. Doslej je umrla samo ena 15letna deklica. — Tudi žganje je zahtevalo letos že troje žrtev, namreč L. Jeraj, Janez Zevnik in Janez Juvan. Pa bo še kdo rekel, da žganje ni čisto nič škodljivo. — Umrl je tudi v Mavčičah v sredo po Veliki noči Jožef Jenko, znan daleč naokoli pod imenom pridigar Jožman. Imel je izvanredno dobro glavo, da si je vsako pridigo v cerkvi zapomnil in potem za par novcev povedal. To je bil tudi njegov vsakdanji kruh in pa — tobak, katerega je pokadil v svojem življenju za 550 kron. Nad 500 mrličem v naši fari je zvonil in jih spremil do groba. Slednjic so se tudi nad njim uresničile besede Gospodove: Prah si in v prah se boš spremenil. Naj počiva v miru, vsem pa, ki ste ga poznali, bodi priporočen v molitve in blag spomin!

g Sodnijska razprava o sorški aferi se vrši dne 22. junija. Grmek, ki je hujskal, ni obtožen, pač pa Janez Kaučič iz Medvod.

g Iz Podbrezlj. Dne 29. maja je bil drugi komisijoneli ogled za šolski prostor. Prvi ogled je bil še pod slavno vlado Heinovo. Iakratni okrajni komisar baron Schönberger je zahteval nemški zapisnik. Seveda je protestiral na mestu, telegrafično pa pri deželni vladi in pri ministerstvu. Vsi člani so bili radi tega »velikega« prestopka denarno kaznovani; seveda niso plačali. Drugi ogled je konečno določil prostor na Kačerjevem travniku, nasproti starega šolskega poslopja. Pot, ki vodi mimo poslopja, je zelo v slabem stanju. Ko bodo zidali novo poslopje sosedovo, se bodo gotovo ozirali na pot in snažnost poleg šole sploh. Potem bo gotovo vsem Podbrežanom vstreženo ko bodo pošiljali svoj najdražji zaklad — otroke — v zdravo in pripravno šolsko poslopje. Gotovo bi bilo pa pametno, da bi se zidala dvorazrednica, ker je precejšnje število otrok. — Vse to pa ni všeč gotovim ljudem iz Naklega! »Podbrežanom je dobro staro šolsko poslopje« so se izjavili. Kaj ne; Podbrežani bi skoro polovico plačali za nakelsko trorzrednico, nakelski davkoplačevalci bi pa dali par kron za popravo podbreške stare hiše. — Kmalu bodo občinske volitve. Ker ni posebnega strankarstva, hočejo posebni ljudje v Naklem spletkariti. Župan naj bo v sredini Podbrezlj in Naklega. Ker je ta g. župan Košir v središču in moč na svojem mestu, naj bi ostal. Če bi pa imel biti župan v Naklem, bi bili vsi Podbrežani zoper. To naj si gotove osebe zapomnijo. — Shod katal. političnega društva za krajski okraj v Križah so se Podbrežani v precejšnjem številu udeležili. Špica.

Dolenjske novice.

Iz Iltijskega okraja.

d Zagorje. Prvi dan je vlak šte. 186, ki je vozil od Zidanega mostu proti Ljubljani, se

moral v Zagorju umakniti brzovlaku na drugi tir, da je mogel brzovlak skozi. Po odhodu je peljal vlak šte. 186 spet na svoj tir, medtem pa je bila plošča za vlak 59, ki vozi iz Ljubljane prehitro, odprta, tako, da vlak št. 186 še ni bil na svojem tiru in sta skupaj trčila. Ranjen ali ubit ni nihče. Par voz je razbitih, par pa je skočilo s tira. Promet je bil za par ur ustavljen. Kdo je kriv tem pogostnim nesrečam, zadnjic v Litiji, kjer sta dva bila mrtva, in sedaj tu? Pač samo železniška uprava, ki hoče preveč dobička! — Umrl je v soboto ob 11. uri dopoldne v župnišču oče preč. g. župnika g. Jožef Rott v izredni starosti 94 let. Bil je gotovo eden najstarejših mož na Kranjskem. Pokojnik je bil rojen Čeh, dober gospodar, skrben oče, ki je vzorno vzgojil svojo družino; eden sin je domač g. župnik, drug organist, ena hči je bila prednica v samostanu na Reki, a je žal pred nekaj leti umrla; drugi dve ste učiteljici na Goriškem, in pa učiteljica-voditeljica v Krašnji. Pogreb je bil nad vse slovesen binškoštni ponedeljek popoldne. Šest gg. duhovnikov ga je spemilo k zadnjemu počitku. Pokopaval je preč. g. šmartinski dekan, ki je imel na grobu primeren nagovor. Igrala je rudniška godba na potu žalostinke, krasna je bila zlasti zadnja na grobu. Naj v miru počiva 94letni starček in velespoštovani rodbini naše iskreno sožalje!

d Šmartno. O priliki občinskih volitev ne smemo prezreti nekaj stvari, katere je lahko opazil nepristranski opazovalec. Medtem, ko so katoliški možje volili s samozavestjo, javno in izobraženo, videli smo liberalne volivce, mnoge z zaduhlimi obrazi, kako so volili nerodno in to naj bi bila stranka — izobraženec?! Če je drugje morda, a v Šmartnem je stranka — nazadnjakov. Še bolj nas je presenetila podivjanost nekaterih liberalnih žen in »frijal« po zmagi. Medtem, ko so se možje-volivci še dovolj dostojno obnašali, je napadla ženske neka pobesnelost, da so noré liberalne zmage letale po vasi, kričale kot furije, divjale do mize, kjer je stala flaša šnoaps, sploh prekositelje. Zlasti se je odklikovala učiteljica Demšar, ki je iz šole zmerjala katoliške volivce z — »ajmohtarji«. In to naj bo mladinska vzgojiteljica?! To da premišljevat, kam plovemo in kam bo prišel prihodnji šmartinski rod! — Ker je nemogoče, da bi bila posojilnica rajfajznovka še dalje v pisarni docela liberalnega občinskega odbora, zato se je te dni preselila v hišo njenega načelnika g. Janeza Breznikarja. Liberalci so zagnali, da bo zdaj vse propadlo, ker se je odpovedal posojilniški tajnik g. Filip Lokan. A omenjamo, da se je prostovoljno odpovedal. Da je pa posojilnica kakor je bila doslej, še nadalje zanesljiva, zato nam je porok g. kaplan Ivan Erjavec, ki je prevzel tajniške posle. To v vednost vsem, ki so dobre volje! Uradne ure so vsako nedeljo, torek in četrtek od 8.—10. ure.

d Kumski hribi. Konec maja je bil za naše hribe strašen. Pridrivila se je spet nevihta, padala toča in napravila spet mnogo škode. Tudi presvetlega knezoškofa in spremstvo je vjela nevihta in vse premočila. — Presvetli, ki so birmovali po naših hribih so obljubili, kakor hitro mogoče poslati kapelane na Dole in Št. Jurij pod Kumom. — V Št. Jurju pod Kumom se oddado dela za zidanje nove šole.

d Izjava. Ker je toliko laži in obrekovanja po fari in nazadnje še to, da jaz v »Narod« pišem, proglašam to za slabo šalo, katero je kak neumnež za resnico vzel. Da se pa tej lažnjivi govoric konec stori, zagotavljam s svojo častno besedo, da jaz nisem nikoli pisal in ne narekoval, kar piše »Narod« in tisto osebo, ki bode še te laži dalje trosila, bom sodnijsko preganjal. — Šmartno pri Litiji. Matej Osvedkar.

Iz drugih krajev Dolenjske.

d 30. majnik t. l. bil je nesrečen dan za Cerkljansko polje. Okolu 4. ure popoldne usula se je kot oreh debela toča, ter je neusmiljeno pokončala našo letino, ki je tako mnogo letos obetala! Najbolj so prizadete vasi: Račjvas, Zupečavas in Cerklje. Čudno se nam vidi, da ni komisije od nikoder, ki bi precenila škodo, da bi nam gosposka vsaj davke odpisala. Ali čakajo, da bo vse trava zarasla, ko škode več določiti ne bo mogoče? Pa menda vendar ni naš za vse dobro vneti in skrbni g. župan pozabil okrajnemu glavarstvu škodo prijaviti?

d V občini Cerklje otroci močno na oslovskem kašlju bolehalo. Umevno, da mnogo trpi redni pouk v šoli.

d »Domoljuba« in druge poštene liste naši ljudje zelo radi beró. A so nekateri, ki dobivajo smrdljivega »Štajerca«. Usiljujejo ga jim namreč Brežiški nemškutarji, zlasti zloglasni »jajčji baron« Mateis. Ta človek nima dovolj, da si je iz žuljev slovenskih kmetov milijone nakopičil, ampak rad bi jih tudi s svojim »Štajercem« poživil. Kako ti vsiljujejo s svojimi uslužbenci ta smrad! Zlasti zlorablja »male« štacunarje, ki pri njem blago jemljejo. In te reve mislijo, da morajo »barona« poslušati! Celo skladnico te »giftne krote« je on dan pripeljal najnovjši štacunar Zorko na Crešnjice, ter jo delil med otročaje in ženske, zakaj moža pri nas ne dobiš, ki bi »Štajerčeve« pomije vživati hotel. Mi možje pa odkrito temu štacunarju povemo: Ako bo še kedaj ta umazan listič okoli trosil in naše otroke pohujševal, ne bomo nobene reči pri njem kupovali; saj ni daleč v Cerklje, kjer se ne manjka pametnejših in previdnejših trgovcev. Sploh pa vsem našim ljudem, ki imajo opravka v Brežicah, kličemo: Svoji k svojim! Držite se narodnih, slovenskih trgovcev, nemškutarje pa v miru pustite!

d V pojasnilo k zadnjemu dopisu iz višnjegorske doline bodi omenjeno, da dopisnik ni imel v mislih g. Matekoviča, vodja zemljiške knjige, kateri je splošno priljubljen in se ne vrtka v nobene politične prepire.

d Iz Mokrice pri Golem. Dne 2. junija je v naši okolici divjala silovita burja. Okolu treh popoldne se je vsul sneg in sodrag. Snežilo je celo popoldne in še ponoči Padlo ga je nad 10 cm. Čeravno je solnce drugi dan zelo pripekalo, videti ga je bilo še tretji dan. Vse je jako lepo kazalo, sedaj je pa vse zbito in poležano.

d Št. Vid na Dolenjskem. Dne 5. t. m. nas je zapustil častiti oče Robert Sen, ter se povrnil v Zatičino. Oče Robert poslan je bil v pomoč g. župniku pri dušnem pastirstvu. Bil je komaj dva dobra meseca pri nas, pa si je znal pridobiti, kot vnet duhovnik in dober govornik, srca vseh faranov. Res ganljivo bilo je poslušati njega, sicer rojenega trdega Nemca, ko je pa že v teku nekaterih mesecev se privadil tako dobro našemu milemu jeziku, ter nam tako lepo in vneto oznanjeval besedo božjo. Hyala Vam oče Robert za Vaše lepe nauke! Škoda le, da niste dalje časa pri nas ostali! Zahvaljujemo pa tudi mil. g. opata, da so bili blagovolili Vas k nam poslati. — Hvaležni šentvidski farani.

d Iz Zaplaza se nam poročá, da je bil romarski shod na binkoštni ponedeljek prav dobro obiskan, kakor že dolgo ne tako. Sploh prihajajo letos romarji v veliko večjem številu, kakor druga leta. Zlasti Marijine družbe rade prihajajo in sicer kar iz več župnij skupaj, n. pr. 5. junija iz 6 župnij. Naj postane zaploška božja pot zbirališče vseh Marijinih otrok! — Z zidanjem romarske cerkve se prične že ta mesec. Temelj se že koplje. Če bo šlo delo po sreči, bo cerkev že letos pod streho.

d Izpod Gorjancev. Vesela slovesnost se je obhajala dne 31. maja letos v Kandiji pri ljubljennem županu velike občine Smihel-Stopiče, blag. g. Josipu Z u r c je bil ta dan pripet zlati križec na zaslužna prsa. To je bil časten dan za mnogoštevilne prijatelje slavljenceve, zlasti še za občinski odbor in celo občino Smihel-Stopiško, da ima za načelnika gospoda katerega delovanje priznava najvišja svetna oblast, Njega Veličanstvo, presvitli cesar. Delovanje g. župana je zelo raznovrstno, pa v vsakem oziru vzorno. Bodisi kot hišni oče in gospodar, gostilničar, načelnik krajnega šolskega sveta, cestnega odbora ali kot župan največje kmečke občine na Kranjskem deluje on tako marljivo in vzgledno, da je vreden najvišje pohvale. Bog mu je dal obilno dušnih darov, ne enega, ampak več talentov, zato je njemu lahka reč nositi breme, ki mu je nalagajo raznovrstna opravila, pa to je hvalevredno, da on od Boga mu podeljene darove rabi in ž njimi deluje, pred vsem za blagor svoje občine. To spričujejo šole, ki so se za njegovega županovanja sezidale v Stopičah in Podgradu in se bodo še postavile po njegovem prezađevanju po drugih krajih obširne občine. Povsod ima g. župan pazno oko za potrebe svoje občine, ker on jo ljubi in svoje občane. Kako rad pomaga vsakemu s svetom pa tudi dejansko. Do vsakega je prijazen in ljubeznjiv, ne samo do gospoda, ampak tudi do kmeta, zato ga vsi ljubijo in čislajo. Priča tega so mnogoštevilne čestitke, katere je dobil od raznih krajev k odlikovanju, zlasti pa še dan njegove slovesnosti. Ta dan so se zbrali na povabilo g. podžupana v gostoljubni hiši slavljencevi obč. odbor, cestni odbor, krajni šolski svet in povabljeni gosti, med njimi mil. g. prošt. dr. Elbert, da prisostvujejo slovesni izročitvi zaslužnega križca. Okrajni glavar visokorodni g. baron Rechbach je v prelepem nagovoru povdarjal zasluge g. župana in potem mu pripel lastnorodno zlati križec. Na njegov poziv so vsi pričujoči s trikratnim »Živijo« zahvalili presvitlega cesarja, ki zna toliko ceniti zasluge zaslužnih, v danih svojih podložnikov. Mestna godba je zasvirala cesarsko pesem. V imenu obč. odbora je čestital slavljencu načelnik odbora, ki je slavnost priredil, g. vodja kmetske šole R. Dolenc. V imenu cestnega odbora je izrekel čestitke g. Majzelj. Ginjen se je zahvalil g. župan. Med sviranjem godbe in spuščanjem raket izrekle so se še razne napitnice v čast g. župana in njegove častite družine. Posebno lepa je bila ona milost gospoda prošta, čegar priljubljenost se je splošno povdarjala. Odmev vseh pa je bil, da Bog ohrani g. župana in celo njegovo hišo še dolgo vrsto let. V trajen spomin na prelepo slovesnost so se vsi udeleženci fotografirali skupno z blago družino g. župana.

Notranjske novice.

Iz Starega trga pri Ložu.

n Silovit požar. Skrajno žalosten dan je bil za Stari trg dan 2. junija, ko je neukrotljiva moč ognja 10 posestnikom uničila 26 gospodarskih poslopij. Goreti je pričelo ravno par minut pred poldnem. Najprvo je pričela goreti kašča Frančiške Truden, podomače Pavlič, h. št. 32. A komaj so ljudje ogenj opazili, gorelo je že petero poslopij. Sapa je je bila silna, zato se je širil ogenj bliskoma dalje. V poldrugi uri je bilo uničenih 26 poslopij. Pri vsej nesreči je vendar nebo k veliki sreči poslalo hud naliv, ki je bil gotovo najboljši ognjegasec. S poslopji vred je pogorela tudi večinoma vsa oprava, orodje, obleka in

v neki hiši tudi denar, ki ga je bil hišni gospodar poslal iz Amerike. Škoda je cenjena nad 93.000 K. Zavarovani so bili za nekaj malega nad 20.000 K. Kako je ogenj nastal, se še do danes ne vé ničesar gotovega. Pri ognju so delale štiri brizgalne: loška, starotrška, pudobska in g. Zagarjeva, ki zasluži vso pohvalo za svojo požrtvovalnost. Tudi ljudje so delali prav pridno; celo nežne gospodične se niso sramovale zagrabit za škaif in donašati vodo, kar jim je gotovo le v čas. Nekateri pogorelci so že pričeli s pripravljanjem za nova poslopja. Dal Bog, da bi našli mnogo usmiljenih src, ki bi jim omogočila, čim prej ko mogoče se nastaniti pod lastnim krovom.

n Nove orglje na Križni gori, ki so prvič pele o binkoštnem shodu, so zadovoljile vse. Kolavdator č. g. p. Angelik se je prav pohvalno izrekel o njih, češ, da je tako izvristno delo gotovo v čast cerkvi, v ponos in priznanje pa g. Mayer-ju.

n Občinske volitve se bližajo. Imenik volilcev je razpeložen že nad 3 tedne.

Vipavske novice.

n Silna burja je razsajala po vipavski dolini 2. junija in je napravila ogromno škodo. Ljudje pravijo: Kakor kaka prav velika toča. Zlasti so trpeli spodnji kraji doline okoli Št. Vida, Gradišča, Vipave in Šturij. Nebroj trtnih mladik je burja odlomila, one mladike pa, katerih burja ni odlomila, so pa kakor osmojene in ožgane. Ceni se, da je po onih krajih, kjer je burja najljujeje gospodarila, uničeno skoraj tri četrtine pridelka, dočim so kraji v zgornjih legah manj trpeli. Burja je bila tako silna, da je prevračala vozove obložene s senom. Mnogim posestnikom pa je burja dvignila razstlano mrvo in jo odnesla. Škoda je zares ogromna, vendar ne kaže klicati komisij, da bi škodo cenile in bi se potem ljudem odpisali davki, to pa zato ne, ker komisije navadno več stanejo, kakor pa se davka odpiše ali k večjemu ostane samo kak malenkostni pribitek. Torej ne kaže družega, nego potrpeti in pa zaupati na božjo dobroto, ki zamre tudi s peterimi hlebi nasititi na tisoče ljudi. To pa vsi dobri Vipavci tudi uvidevajo, kar se je zlasti pokazalo v zadnjem času, ko je bilo v nekaterih farah vipavskih celodnevno češčenje; v kljub silnemu pomladanskemu delu so ljudje v velikem številu prihajali v cerkev prosit Jezusa, ki je gospodar tudi nad vipavsko burjo, sreče in blagoslova. Zares prazno je delo brez sreče z nebes. Če Gospod ne zida hiše, se zastoj trudijo zidari. Pa še na nekaj bi vas opozoril, dragi moji Vipavci. Meni se zdi, da vi preradi ob nedeljah delate in to brez vsake sile. Veste, s tem se božji blagoslov zapravlja. Darujte torej vi Gospodu njegove dni, On bo pa daroval vam delavnike, krotil bo viharje in vam dajal dežja, dajal solnca o pravem času in zemlja bo nemotena rodila svoj sad in vi boste veseli in zadovoljni. Kdor pa dela brez Boga, ga tepe nadloga.

Iz raznih krajev Notranjske.

n Požar je vpepelil dne 8. maja dve hiši in štiri hleve na Ubeliskem pri Razdrtem. Poslopja so bila zavarovana. Goreti je začelo ob polu 11. uri ponoči. Sreča je bila, da ni bilo nobene sape, sicer bi se požar razširil tudi na druge hiše.

n Proč z žganjem! V Hruševju pri Hruševicah se je pred kratkim zadržal neki pijanec vsled preobilo zavžitega žganja.

n V Hruševju pridno grade novo šolo. Če bo mogoče, se bo v jeseni že v nji poučevalo.

n V Smihelu pri Hrenovicah je dne 15. t. m. posestniku Antonu Lemutu utonil dveletni otrok v apnenici. Starši, pazite na svoje otroke!

n **Vipavsko vino.** Samo v eni vasi na Vipavskem so zlomljeni že trije »koleseljni«. Zlomilo jih je vipavsko vino. Pa naj še kdo reče, da vipavsko vino ni močno. Torej Vipavci, pazite; če vino lomi koleseljne, znalo bi zlomiti tudi vrat in potem Adio mondo!

n **Volk in jagnje.** V »Učiteljskem Tovaršču«, ki je glasilo liberalnih učiteljev, so stale besede, ki pa niso naslovljene na pravi naslov. Hočemo jim odkazati pravo pot in veljala bodo popolnoma za našo vipavsko dolino. Takole: Clovek naj bere le »Slovenski Narod« in »No-

vor glede te volitve. Katoliško slovensko ljudstvo gotovo ne bo dopustilo, da bi postavili za kandidata kakega pristaša brezverskega »Sl. Naroda«. Vsak kandidat mora obljubiti, da bo zastopal geslo slovenskih katoliških poslancev: Vse za vero, dom, cesarja. Nikakor ne bomo dopustili, da bi nam vrivala liberalce za poslance celjska »Domovina«, ki se je pri zadnji volitvi tako izdajalsko in nepošteno obnašala. Pozor kmečki volilci!

Za častnega občana je imenovala občina Gorica pri Rajhenburgu svojega rojaka g. dr. Antona Medveda, gimnazijskega profesorja v Mariboru.

Strela je udarila 30. maja v voz nekega kmeta, ko se je vozil iz Ptujja proti Polenškaku.

Lavantinski premilostni g. knezoškof je izdal poseben poziv na odpor proti brezvercem, ki hočejo razkristjaniti zakon in svobodno šolo vpeljati.

V Dravi si je jezo hladil 21letni dninar Fr. Horvat iz Maribora. Skregal se je s sestro in potem šel v Dravo; voda mu je hitro izgnala jezo in začel je klicati na pomoč. Ribič Steinberger ga je potegnil iz mrzlih valov in domov spravil.

Pri zadnji državno-zborski volitvi so nesramno delali za nemškega kandidata Vračkota in tudi za liberalca Rebeka. Na mnogih voliščih so trgali našim možem glasovnice iz rok in jim silili nasprotno. Rebek sam je po celjski okolici agitiral in podpisoval sebe, a

Papež Pij X. na vatikanskem vrtu.

tranjca« in vedel bo, kaka gnojnica se pretaka po liberalnih listih. Z njo grde cerkev in duhovstvo, ker so njega ljuti sovražniki in zato očitni krvniki vsakega kulturnega napredka. Z gnusom se bodo spominjali žalostnih časov še pozni zanamci, ko jim govorila naša kulturna zgodovina o lopovščinah zatiralcev svobodne volje in svobodne cerkve. In zgražali se bodo naši pozni zanamci, ko jim bo pripovedovala zgodovina, kako podli in ostudno surovi in neolikani so bili v začetku 20. stoletja nekateri — vipavski učitelji. Potem pa nam očitajte surovost, ko ste vendar sami najbolj surovi, tako surovi, da se ne bi skuhal niti pri 20° C.

stajerske novice.

Državnozborska volitev za IV. kurijo mesto umrlega poslanca viteza Berksa se bliža. V Celju so imeli družega junija razgo-

Konja je pobilo, kmeta pa omamilo. Tudi v okolici St. Petra v Savinjski dolini je divjala huda nevilhta. Med treskanjem je udarila strela na polje, kjer je delal posestnik Zagožen s svojo družino. Od strele zadeta sta bila na mestu mrtva Zagoženova žena in in 18 letni sin njen. Zagožen in drugi njegov sin sta nezavestna obležala, toda ostala bosta pri življenju.

Slavnost v Brežicah o priliki vsesokolskega izleta in blagoslova zastave brežiškega Sokola je bila sijajna. Nemci so sicer izzivali na vse načine, a slovensko občinstvo se ni dalo zapeljati in je ostalo mirno. Vojaštva in orožnikov je bilo tista dva dni vse polno v mestu.

Brez sledu je izginil Blaž Košak, posestnik v Lokah. Bil je v soboto 2. junija zvečer še v gostilni, a odtedaj ga pogrešajo. Najbrž je padel domov grede z brvi v narasli potok, ki ga je odnesel v Savo.

sedaj je tako predrzen, da se zahvaljuje v celjski »Domovini« onim, ki so ga volili, češ da so bili njihovi glasovi izraz ljudske volje. To pač ni ljudska volja, ako liberalni Rebek samega sebe podpiše na glasovnice.

Prehitro skočil z vlaka. Pred tednom se je pripeljal v Maribor strojarski pomočnik G. Sorič iz Marije Bistice na Hrvaškem. Skočil je iz voza, ko se je vlak še pomikal in se je hudo poškodoval.

Iz Celja pišejo: Nova znamenja za požar so uvedli na Šmiklavskem hribu. Dajala se bodo podnevi s strelji in z barvanimi zastavicami, ponoči pa z barvanimi lučicami.

Liberalno »Domovino« so že začeli naročniki vračati. Tak list, ki ima za urednika nekega popolnoma liberalnega študenta, ki se brati z uredniki »Sl. Naroda« ne zasluži, da ga duhovščina in drugo katoliško ljudstvo podpira. Poštena lista sta »Slov. Gospodar« in »Naš Dom«. Ta naročajte!

Mariborski porotniki so obsodili 59letnega Franceta Vrbnjaka, ker je tako prepepal svojega še ne 1 leto starega otroka, da je umrl, v štiri leta težke ječe poostrene ječe. Na sumu je tudi, da je že l. 1899 trpinčil enega otroka za na oni svet.

Koroške novice.

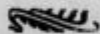
Sneg meseca junija. Binkoštno soboto je na Predilu silno medlo. Takega viharja ne pomnijo na Predilu že 50 let. Snega je zapadlo pol metra visoko. Skoro vsa južna Koroška je bila tisto soboto v snegu. Sneg je izkropel na nedeljo. Škoda po polju je jako velika.

Volitev v okrajni šolski svet velikovski. Veliko veselje je vladalo lansko leto, ko je bil izvoljen v ta zastop Slovenec župnik Treiber. Nadejati se je bilo, da bo tudi sedaj prodrli slovenski mož, toda varali smo se. 30. maja se je namreč vršila volitev in zgodilo se je, da je po nemarnosti in nezanesljivosti Slovencev bil izvoljen vsenemški kandidat velikovski gostilničar Nagele proti prevajškemu županu g. Pristovu. G. Pristov je dobil 12, nasprotnik pa 18 glasov. Žalostno je, da so tega poraza krivi slovenski župani. Zelo potrebna in murna je organizacija slovenskih županov, da se kaj takega več ne pripeti v bodoče. Če bo malomarnost pri volitvah za državni zbor, potem bomo Slovenci vse izgubili. Torej pozor!

V Medgorju se je na binkoštno nedeljo ustanovila dekliška Marijina družba, ki šteje sedaj 24 poštenih slovenskih deklet.

Nemški kršč. socialisti so imeli v Celovcu strankarski shod, na katerem je bilo okrog 600 odposlancev iz Koroške. Govoril je med drugimi tudi poslanec dr. Gessman z Dunaja. Nemška kršč. soc. stranka se jako lepo razvija na Koroškem in bo pri prihodnjih volitvah dosegla gotovo lepe vspehe.

V vrbskem jezeru so našli delavci mrtvo truplo Helene Trampič, ki je šla prostovoljno v vodo. Mož ji je namreč dokazal nezvestobo. Pokopali so samomorilko brez duhovnika.

Primorske novice.

Velika slovenska delavska slavnost bo v Trstu koncem julija ob priliki 25letnice »Tržaškega podpornega društva in bralnega društva« ter razvitje nove društvene zastave.

Strašna je bila toča, ki se vsula nedavno v okolici Kastava, ter uničila ves pridelek v davčnih občinah Zamet, Hosti, Srdoči, Blažiči, Marčelji, Saršoni. Trta je lepo kazala in obetala obilo sadu. Sedaj pa je polje opustošeno, sad uničen ne samo za to, temveč tudi za drugo leto. Ubogo ljudstvo!

Samomor radi krave. V tržaško bolnico so pripeljali 38letnega kmeta Josipa K. doma iz Bazovce. Prodajal je bil pred dnevi kravo in zapravil denar. Vračujočega na dom ga je začelo grevati, ker ni bilo ne krave, ne denarja. V tej žalosti se je nesrečnež ustrelil z revolverja v desno stran vratu. Orožniki, ki so slišali strel, so prihiteli in poskrbeli, da so ga v bolnico odpeljali, kjer bo težko okreval.

Strahovit udarec s pestjo. V Sisani blizu Pulja je kmet Venfuzzo udaril težaka Jožefa Boljana tako silovito, da se je ta zgrudil na tla in obležal takoj mrtve.

Hud vihar je divjal na binkoštno praznike v Trstu. Rešilni parniki so imeli mnogo posla, da so obvarovali več bark, da se niso potopile.

V Ronkih na Goriškem je huda toča o binkoštilh napravila ogromno škodo. Dve osebi je ubila strela.

Proti trgovcem ki razstavljajo v izložbah nespodobne slike sta se pritožili pri dvornem svetovavcu grofu Atemsju v Gorici »Slovensko katoliško delavsko društvo« in žensko društvo »Skalnica«. G. grof je obljubil, da bo sam posredoval pri trgovcih in je prosil, da ni treba radi tega sklicevati shodov. Najgrše slike so umaknili s oken. Katoliško ljudstvo ne bo nikdar dopustilo, da bi se na ta način zastrupljala mladina. Liberalci ni sveta nobena reč.

Iz raznih krajev.

Ameriške novice. V Ely Minn je v rudniku ubilo rojaka Josipa Koceta. — Na železniškem tiru pri Winter Quarteru so našli kovčeg nekoga Antona Verhovca. — Jako veliko nesreč se zgodi vsako leto v Ameriki. Samo l. 1904 je izgubilo življenje v Zedinjenih državah na železnih 10.116 oseb, ranjenih je bilo 84.115. — V okraju Pittsburg je bilo deloma usmrčenih, deloma ranjenih l. 1905 nad 17.700 oseb, in sicer v železnih in kovinskih rudnikih 9000, po drugih tovarnah 4000, v premogokopih 400 in pri gradbi železnic 4300. Samo v karneških rudnikih je bilo l. 1905 nad 3000 nesreč. Poleg teh nesreč so umori skoro na dnevnem redu. Zadnjih 20 let je bilo pobitih in drugače umorjenih 131.952 (stoenointrideset tisoč). In kljub tem nevarnostim, hiti dandanes staro in mlado v Ameriko kot v objubljeni deželo. Samo iz Avstro-Ogrske se je v enem letu izselilo 275.693 oseb in te so odnesle s seboj 150 milijonov kron. Ali niso te številke grozne? Najboljše moči se pripravijo tam in mnogokrat se pozabi domovina. Premnogi pa propadejo za vselej, dušno in telesno. Največ žrtev pri delavcih zahtevajo zopet opojne pijače. V enem letu se namreč povzije žganja približno za 1500 milijonov dolarjev. Žalostni, a resnični so navedeni podatki, ki dajo mnogo misliti. Naj bi jih pazno prečitali tisti, ki tako brepene po Ameriki in le čakajo denarja za pot, da jo bodo pobrisali čez lužo.

Drobtine.

V Rimu je 27. maja sv. oče proglasil za blažene 12 karmeličank, katere so za časa francoske revolucije obglavili na dan po prazniku karmelske Matere Božje. Izkazale so se kot prave junakinje do zadnjega izdih. Dve izmed njih sta bili stari že nad 80 let. Najmlajša je prosila prednico, da ji dovolijo, da sme prva prejeti mučeniško krono. Hitrih korakov je šla po lestvi do sekire, da pride temprej k nebeskemu ženinu. Ko so stopale te junakinje na morišče, so prepevale slavo in hvalospeve na čast Bogu. Zadnja je umrla prednica, katero bi mogli primerjati makabejski materi. Njihova prošnja pri Bogu bo gotovo v blagor nesrečne Francoske.

Pes, mačka in krava toženi. Pred sodiščem v Bonnu se je nedavno završila pravda, ki so jo povzročili pes, mačka in krava. Dogodek je bil sledeči: Pes je gonil mačko, ki se je zatekla v hlev ter skočila na hrbet kravi, ki jo je ravno tedaj molzla dekla. Krava se je splašala ter vrgla dekle, ki se je znatno poškodovala. Ker se ni vedelo, kdo izmed teh treh živali je povzročil nesrečo, a ker je lastnik odgovoren za škodo, ki jo napravi njegova živina, je sodnik lastnike vseh treh živali obsodil v enake dele odškodnine dekl.

Smrt alkoholu. Bivši senator v Waschingtону John Henderson in njegova soproga, zelo bogat par, sta v mladosti ljubila gostovanje,

na katerih se je brez konca jedlo in še več pilo. L. 1903 pa sta svoje nazore izpremenila ter postala antialkoholista. Ker pa sta še imela polne kleti najboljših pijač, vprašala sta za svet antialkoholno družbo »Rehabitov«. In družba jima je svetovala, naj se vino izlije v kanal. To se je zgodilo zelo slovesno med veselim pejem. Poulična družba je kmalu zvedela, kaj se pripravlja, in prihiteli so moški in ženske z vsakovrstno posodo ter si pred kralji nagrabili pijače. Tisti dan je bil celi de mesta pijan.

siMučenice compiegnske. V Rimu je bilo proglašeni za svetnice 16 compiegnskih mučenic. Bile so karmeličanke, katerim je leta 1790. francoska revolucija razgnala samostan in prepovedovale redovno življenje. Prebivale so potem v privatni hiši v Compiegnu in ostale zveste svojim obljubam. Revolucija je besnela tačas dalje in zahtevala krvavih žrtev. Opatinja karmeličank je dejala svojim redovnicam: »Karmeličanke žrtvujejo sebe za rešitev Francije«. Pariške in lionske karmeličanke so že prelije svojo kri na morišču, in prišla je vrsta na sestre v Compiegnu. Proti njim ni bilo drugega očitanja, nego da žive in molijo skupaj, a to je zadostovalo, da so jih zaprli v ječo. Ko je z ulice zvenela himna revolucije »Marseillaise«, je ena izmed sestra zložila na napev »Marseillaise« krasno pesem, ki se začena z verzi:

Livrons nos coeurs à l' allegresse!
Le jour de gloire est arrivé.
Loins de nous la moindre faiblesse!
Le glaive sanglant est levé!

Slovensko:

Srce naj bije nam v radosti,
žari nam slave dan blesteč.
Sirahu ne znamo in slabosti,
Ko dviga se krvavi meč.

Bile so obsojene na smrt, ker so se združevale proti revoluciji, ker so si fanatično dopisovale in nosile škapulir v proslavo vstaje v Vendeeji. Dne 14. julija 1749. so jih obglavili na giljotini. Pevale so himno »Pridi sveti Duh« in junjsko umrle. Zdaj so proglašene za svetnice. Njihov zgled pa bo svetil francoskim katoličanom v dobi sedanjega verskega preganjanja.

Zrakoplov oznanja poldne na vojaškem geografskem inštitutu na Dunaju. Kadar je ura poldne, se dvigne namreč nad streho omenjenega inštituta rdeč zrakoplov 6 metrov visoko kvišku, ostane tako 5 minut in se potem zopet skrrije.

Strela udarila v Košutov mavzolej. V četrtek je v Budimpešti vdarila strela v mavzolej, katerega napravljajo Madjari znanemu pok. puntarju Alojziju Košutu. Strela je podrla in raztržila tri velikanske kamne, od katerih je vsaki tehtal 25 kvintalov. Pri tej priliki je bil eden delavec ubit in eden težko ranjen. Škodo cenijo na 80.000 K.

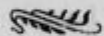
Poseben običaj imajo neveste med nekaterimi južnimi Slovani. Predno namreč pride častilec v milost, mora prestati precej hudo poizkušnjo. Kadar rojijo čebele in sedejo na kakošno drevo, mora namreč ženin iti k njim in sestri čisto v njihovo bližino, med tem ko gleda lepota od daleč. Čebele se seveda vznemirijo in kmalu brenče okoli ženinove glave prvi izzivači, ki prete z zelo bolečimi poizkušnjami. Pri tem je častilčev položaj še slabši, ker mora obenem držati usta široko odprta. Če ostane ženin trden in ga nobena čebela ne piči, prejme sladko plačilo. Oklene se ga namreč

nevesta z veselimi besedami: „Tebe vzamem, ker nisi pijanec!“ V drugem slučaju je pa slabše. Ženin je ves opikan, a za plačilo tudi neveste ne dobi, češ, da je pijanec.

Truplo v kovčegu. Pred tremi meseci je prišel k nekemu prevozniku v Frankfurtu elegantno oblečen gospod ter pa prosil, naj shrani zaboj, ki bo dospel po železnici, dokler ne pride ponj. Ker pa je začel sedaj prihajati iz zaboja mrtvaški duh, so zaboj oblastveno odprli ter našli v njem truplo.

Cesar v Pragi. Pri cesarju je bilo odposlanstvo mesta Prage pod vodstvom župana dr. Grosa in je povabilo cesarja, naj obišče Prago. Cesar je rekel, da meseca junija ne utegne priti, da pa pride gotovo na jesen in da ostane takrat dlje časa v Pragi.

Otročja neprevidnost. V Št. Rupertu pri Celovcu si je par dečkov hotelo privoščiti veselje streljanja z možnarji, nabasali so prazno pivovo steklenico z vapnom in vodo in steklenico trdno zadelali. Hitro se je čul razpok in nekemu hitnemu fantu so prileteli v obraz kapljice vrelega vapna ter koščki steklenice, tako da izgubi najbrž pogled.

K gorenjskim novicam.

Jezeniške novice.

Župan je bil izvoljen v nedeljo dne 10. junija 1906. Dr. Kogoj je dobil 17 glasov, Josip Klinar 11 glasov, dva sta bila razcepjena. Svetovalci so: prvi Vilman Kristijan, drugi Anton Pongratz, tretji Trevn, četrti Anton Čebulj.

»Sokol« jeseniški je poslal na slavnost v Brežice šest zastopnikov, da se pouči, kako drugod nastopajo »Sokoli«. Starosta Hummer in načelnik Rabič sta se lahko prepričala, da jeseniški »Sokol« nima para v nastopu. Piščalke in raglje so unikum jeseniškega »Sokola«. Kislo sta morala gledati, ko sta izvedela da je ravno dr. Šusteršič bil tisti, ki je izposloval, da se je slavnost v Brežicah sploh mogla vršiti. Osramočena sta odšla. Fabinc menda ni bilo v Brežicah, ker se je binkoštni podeljek klatil po Ljubljani.

»Nemškutariti mora »Sokol«, da si pridobi prijateljstvo socialnih demokratov. Trevnova gostilna na Savi je demokratska gostilna. Demokrati so večinoma Korošci, ki najraje nemško med seboj govorijo, čeravno so večinoma Slovenci. Divno je bilo te dni poslušati, kako je neki »Sokol« z demokrati v tej gostilni blaženo nemščino lomil. Pa hoče »Sokol« narodno zavest vzbujati na Jesenicah!

»Redek slučaj.« Najvišji župniji na Kranjskem sta Vojsko nad Idrijo in Koprivnik v Bohinju. Te dni sta bila na Jesenicah poročena ženini z Vojskega in nevesta s Koprivnika, ki sta bila oba rojena isti dan 1. aprila 1881.

»Resnica o šoli na Savi.« Širijo se govornice, da sem bil jaz pri komisiji dne 31. maja letos zoper skupno šolo osemrazrednico na Jesenicah in za posebno šolo na Savi in da je to dokaz zveze z Nemci. Vem od kod prihajajo te govornice, poznam tudi namen tistih, ki

so te govornice provzročili. Ti možje hočejo, da bi ljudstvo pozabilo, kdo je kriv, da se je šolski okoliš v občini raztrgal na dvoje in se bo zidala štirirazrednica na Savi mesto osemrazrednica na Jesenicah. Ti možje bi se radi pred ljudmi lepe naredili in name vso krivdo zvalili. Tem možem in vsem, ki jim verjamemo, odgovorim: Čujte o šoli na Savi resnico, ki je razvidna iz uradnih zapisnikov: Leta 1902., ko mene še ni bilo na Jesenicah, sta se izrekla občinski odbor in krajni šolski svet jeseniški, naj se za Savo napravi nov šolski okoliš in za ta okoliš naj se zidava nova šola. Deželni šolski svet je v soglasju z deželnim odborom ustregel tej zahtevi in z odlokom od dne 2. novembra 1903. sklenil, da se nova šola štirirazrednica zida na Savi, Sava se loči od sedanega šolskega okoliša in napravi se za šolo na Savi nov okoliš, v katerega naj spada Sava in Senožeti. Kakor pri vseh sklepih, je bilo tudi pri tem sklepu dano 14 dni časa za morebitni priziv. Priziva zoper ta sklep ni bilo nobenega niti od krajnega šolskega sveta niti od občinskega odbora. Sklep je tako postal pravomočen. Takrat sem bil jaz že ud krajnega šolskega sveta, zakaj nisem bil zoper ta sklep? Zato, ker nisem vedel zanj. Predsednik g. Trevn ga ni pokazal in predložil krajnemu šolskemu svetu, sam se pa tudi ni pritožil zoper sklep, za katerega so pred letom bili vsi možje. Pokazal je ta odlok šele v začetku julija 1904., in takrat sem bil jaz takoj zoper to, da bi se zidala na Savi štirirazrednica, na Jesenicah pa da bi ostala stara šola, bil sem za to, da se naj zida skupna večrazrednica za celo občino in naj se šolski okoliš ne raztrga. Cel krajni šolski svet se je tedaj izjavil v tem smislu. Proti temu sklepu krajnega šolskega sveta pa se je občinski odbor v seji dne 10. julija 1904. izjavil, naj ostane tako, kakor je ukazal deželni šolski svet, naj se torej zida na Savi nova štirirazrednica, na Jesenicah naj ostane pa stara. V jeseni 1904 je začel hoditi gospod Cham iz Ljubljane delat politiko na Jesenice in začela se je v občinskem odboru drugačna politika. V seji dne 13. novembra 1904 je občinski odbor svoje prejšnje sklepe glede nove šole zavrgel in sklenil, naj se nova šola ne zida samo za Savo, marveč naj se zida skupna šola osemrazrednica za celo občino, zato naj se vložijo pritožbe zoper odlok deželnega šolskega sveta z dne 2. novembra 1903. In res občinski odbor in krajni šolski svet sta se pritožila — čez dobro leto, kar je bil odlok objavljen. Deželni šolski svet je pritožbo zavrnil, zoper to sta občinski odbor in krajni šolski svet vložila pritožbo na ministerstvo kot zadnjo instanco. Tudi ministerstvo je odbilo pritožbo z razsodbo, da je odlok deželnega šolskega sveta z dne 2. novembra 1903 postal pravomočen, ker ni bilo v postavnem roku nobenega ugovora, — sedaj je prepozno ugovarjati. Obe pritožbi sem tudi jaz podpisal, ker sem bil vedno zato, da se zida skupna šola za celo občino. S pritožbami se sedaj ne da nič več doseči, ker je zadnja instanca pritožbo že odbila. Zidati se torej mora na Savi štirirazrednica, na Jesenicah ostane pa stara šola. Kdo je temu kriv? — Kaj je pa bilo pri komisiji dne 31. maja letos? Ta dan se ni šlo več zato, ali naj bo šola na Savi ali na Jesenicah, ker je sklep, da se šola zida na Savi, pravomočen, in so vse pritožbe zoper to že odbite, šlo se je le za to, ali ima kdo kaj ugovarjati zoper načrte za novo šolo na Savi. Pri ti priliki bi se morala občinski zastop in krajni šolski svet izjaviti, ali naj se načrti v čem popravijo, ali naj ostanejo, kakršni so. Zoper načrte ni bilo nobenega ugovora, pač pa so gg. Schrey, dr. Kogoj in Trevn podali v zapisnik izjavo, da so sploh

zoper to, da bi se šola zidala na Savi. Jaz nasprotno sem dal izjavo: Ker je zadeva za skupno šolo korenito zavožena in so vsi ugovori zoper šolo na Savi sedaj zastojni, ker se šola na Savi mora zidati, zida naj se čimprej, sicer bodo slovenski otroci s Save hodili v štirirazredno nemško šolo, ki se v jeseni otvori. Čim bolj se bo zidanje slovenske šole na Savi zavleklo, temvečja nevarnost bo za slovenske otroke v narodnostnem oziru. Tega prepričanja sem in tega prepričanja se držim. — Župnik Zabukovec.

»Hitra smrt.« V četrtek zvečer 7. t. m. malo pred 7 uro je železniški uslužbenec Smolej na postaji ponesrečil. Pri premikanju vozov je zašel med »pufarje« in bilo je po njem. Živel je le še kakih 10 minut. Po zdravnika so hitro leteli, da bi klicali tudi duhovnika, prišlo ni nikomur na misel. Zdravnik je prišel in konstatiral — smrt. Fant je bil še mlad, pri železnici šele nekaj dni, doma je od Rateč na Gorenjskem. To je prva nesreča na novi postaji. Previdnosti je treba pri premikanju vozov velike, zlasti še novincem in pa zato, ker svet na postaji še ni vdolan in utrjen, kamenje še bolj slabo, šine pa so nad površjem višje kot na starih progah.

»Nemška šola« bo imela do konca šolskega leta le dopoldanski pouk in sicer od 7. do 12. ure. Nova 4razrednica bo kmalu dodelana. V jeseni se otvori. Privlačno silo bo imela nemška šola zlasti zato, ker se že sedaj čuti, da dečki iz nemške šole pridejo v tovarno na boljša mesta.

Velikanski ogenj v Ameriki. Na milijone škode.

(Poročilo iz Amerike.)

Escanaba, Mich., 20. maja.

Sinoči je prenehal divjati požar, ki je uničil v obsegu 200 kvadratnih milj vse, kar je dosegel. Škode je napravil ogenj za več milijonov dolarjev. 200 kvadratnih milj zemlje je požgane, kar je bilo na teh sto kvadratnih miljah, je vse uničeno.

Zemlja, na kateri je divjal ogenj, se razširja v severnem Michiganu od mesta Escanaba do Talbot na jugu, do Channing in Quinesec na zapadu in do kraja Sands na severu. Kjerkoli je divjal ogenj, ni ostalo nič živega, ljudje in živali so zbežali s teh krajev ali pa jih je ogenj upepelil.

Ogenj se je razširil po pet okraih, namreč Marquette, Menominee, Delta, Alger in Dickenson.

V ognju je bilo razdejanih pet mest: mesto Talbot, Quinesec, Saunders in Niagara. Požar je poleg tega bolj ali manj poškodoval devet drugih mest, namreč: Northland, Cornell Antoine, Spring Valley, Kingsley, Woodlawn, Foster City, Sala in Metropolitan.

Mnogo lepih in obsežnih farm je ogenj uničil z vsem, kar je bilo na njih. Farmerji niso mogli rešiti ničesar, ampak so bežali le s svojimi družinami, kamor jim je bilo mogoče. Vročina je bila jako huda in je bila udušljiva in grozo je pomnožil gost dim, katerega je veter raznašal s prodirajočimi plameni.

Takšnega požara, kot je divjal v Michiganu, že ne pomnijo Zvezne države od leta 1894, ko je divjal velikanski ogenj v severni Minnesoti in deloma tudi v Michiganu. Ogenj je tedaj razdelal mnogo mest, na tisoče ljudi je izgubilo življenje v požarih in škode je ogenj napravil več milijonov. Največ ljudi je izgubilo življenje v mestu Hinckley, ki je nekako na sredi med St. Paulom in Duhothom. 250 ljudi so pokopali samo v mestu Hinckley, a

življenje je izgubilo še mnogo drugih oseb, ki so bežale iz mesta, da bi se rešile, življenje, toda ogenj jih je zasačil v gozdih in jih zadušil.

Za varstvo deklet.

Trst, 8. junija.

V »Zvezi« je govoril g. L. Dean o varstvu deklet. Ker je ta govor jako poučen, podajemo tu iz njega nekaj podatkov.

V grškem bajeslovju čitamo, da so imeli Atenci hudo vojsko, v kateri so bili premagani. Posledica poraza je bila ta, da so morali vsakih devet let poslati na Kreta po zmagovalčevem povelju sedem mladeničev in sedem nedolžnih mladenk. Ladja, ki je imela odvesti te žrtve, je napela črne jadre v znamenje žalosti in tuge. Komaj so prišli na kraj, ko se jih je vrglo v Dedalov labirint, v katerem je bival nestvor Antitaur (pol človeka, pol živali v pomen protinaravnih strasti).

Atenci so že dvakrat oddali te žrtve. Vsakokrat je zavladala po mestu taka žalost, da je ni bilo možno nikdar pozabiti. Bližal se je tretji obrok, v katerem bi bilo moralo sedem mladeničev in sedem deklet iti v pogubo.

Nepopisno je bilo tarnanje in vzdihovanje. In zopet so se dvignila črna jadra, da odvedejo ta izbrani cvet mladine v grozno naročje Antitaurovo. Takrat pa se je pridružil tem žrtvam junak Tezej ki je iz ljubezni do bližnjega poln duha požrtvovalnosti odrešil domovino tega groznega davka.

Toliko solz, toliko vpitja, toliko vzdihovanja je bilo v Atenah radi sedem mladenk, katere so morali dajati v strašno smrt, v nemilo usodo vsakih devet let.

Moderni svet dvajsetega veka pa nima niti ene solze za toliko in tolikokrat sedem mladenk, ki gredo ne vsakih devet let, temveč vsako leto, vsak mesec, vsak teden, vsak dan v sramotno naročje mladih pokvarjencev in propadlih starcev za — umazani denar. Ni solze, ni pomilovanja za te nesrečnice ki so svoje dni bile tudi nedolžne, a sedaj brez miru in pokoja žive pozabljene, žalostne, obupane, na duši mrtve, na srcu pokvarjene, na telesu izrabljene in izkoriščane brez tolažbe, brez ljubezni, brez prijaznosti, brez prostosti, v spominu na nekdanje čednosti, na nekdanje poštenje, nedolžnost, polne notranjih bojev, katere vstvarja pekoča vest, ranjeno srce. In vendar so te žrtve izšle iz zdravega, vernega naroda. Kako so prišle do tega? Zapejlane so bile. Prišle so po kruh v veliko mesto brez izkušnosti. Človeka niso imele da bi jih bil sprejel in spremljal do poštenih ljudi. Zato pa niso spali mešetarji človeškega mesa.

Kaj pomeni pokvarjena ženska, predobro vemo, kako se tepta njena čast, človeška dostojanstvenost, zakon narave. Izmučene in iztrpičene morajo biti vsak trenotek ponoči in podnevu na razpolago divjim razuzdancem, ki imajo denar, katerega pa ne vidijo one nesrečnice. Obnemogle po izmučenju se umetno dviga v njih življenska moč z opojnimi pijanci. Življenske sile se trošijo, starost, grde boleznj gredo naglim korakom v ta bitja. In v kratkem času jih ni — več med živimi.

Za njihovo smrt ne ve oče, ne mati, ne znanci, ne brat, ne sestra, ne duhovnik. Na sodnji dan šele bodo znali zanje. Kako bo to svidenje? Toda modernih pokvarjencev to ne moti. »Novo blago, sveže blago, nedolžno blago, zdravo blago« se oglašja klic po deželi, ko hodijo agentje okolo ponujajoč lepih »poštenih« služb. In dekleta, ki so morda v prepripi s stariši, dekleta, ki so nečimerna, gredo

na lim. Večkrat pa tudi revščina sili mladenke, da zapuste svoj dom.

Ko bi imele mladenke, ki prihajajo v svetovna mesta, potrebnega varstva, bi se to gorje, ta madež človeške družbe odpravil ali vsaj zmanjšal. Tudi ta dekleta so stvarjena po božji podobi, tudi one so enkrat zarudela pri dvoumni besedah, imela so tudi sramežljivost — a prišla so v te mreže le po zanjkah satanovih pomagačev.

Kje je pri teh žrtvah ženska čast? Kristus je dvignil pogansko žensko in določil ji častno mesto, z moškim enakopravno mesto glede človeških pravic. Skoraj dvatisoč let pa trpi krščanstvo, da se žensko bitje tako ponižuje. Krščanstvo tega ne odobruje, le Judeževa zalega omogoča to.

Krščanska ljubezen je vstvarila »Varstvo deklet«. Mnogo požrtvovalnih gospa in gospic se je združilo po večjih mestih v to, da sprejema posebno na postajah novodošle, nezkušene mladenke in jih obvaruje pred pogubo.

Varhinje, katere nosijo na prsih svetinje na belorumenih trakovih, spremljajo dekleta v poštene zavode ali pa v poštene družine. Tako so obvarovane od tistih hudičevih hlapcev, ki oskrbujejo zloglasne brloge s »svežim« blagom.

Škof dr. Nagl, ki je poznal iz Dunaja in Rima, kako uspešno deluje družba za »Varstvo deklet«, je po prepričevalnem prizadevanju dosegel v Trstu tudi to, da je Vincencova družba ustanovila poseben »oddelek za varstvo deklet«. »Zveza za varstvo brez spremstva potujočih deklet«. (Trst, Giacinto Gallina 6, I. urad je odprt od 12—1. Na urad se lahko obračajo tudi služkinje za svet.

Do danes je bilo sprejetih in spremljanih v poštene družine in zavode 315 deklet: 101 Kranjci, 71 Goričank, 38 Štajerk, 20 Korošic, 15 Hrvatice (Slavonke), 8 Istrank, 5 Tirolk, 2 Nižje Avstrijki, 2 Poljakini, 1 Čehinja, 1 Ogrka, 1 Bavarka. Po starosti jih je bilo med 14—20 letom 110, 20—25 letom 98, 25—30 letom 69, čez 30 let 38, skupaj 315.

Od teh jih je bilo spremljanih 208 v tukajšnja dva zavoda (zavod sv. Nikolaja in pa Weissmanin zavod), 107 jih je pa našlo takoj poštene službe, ker so bile spremljane naravnost do dotičnih družin.

Gospa (in gospice) varhinje so bile do došlih tujih deklet zelo prijazne, tako, da so si takoj pridobile ljubezen in zaupanje. Kdor dela iz ljubezni do Boga, temu je vsak človek brat in sestra. Pri teh varhinjah (ki spadajo trem narodnostim slovenski, laški in nemški) so bila dekleta vseh narodnosti vse enako dobrodošla.

Gospa so bile prave misijonarke, ker so vedno dekletam lepo prigovarjale, naj bodo dobre kristjanke, povedale so jim, koliko nevarnosti jim preti v Trstu in kako da morajo biti previdne.

Večkrat so varhinje spremljale ubožna in obolela dekleta tudi v bolnišnico, v sirotišnico (Sv. Jožefa) ali pa so še celo same ponudile streho, pomagale so tujkam tudi s posajili glede izseljevanja, glede te ali one službe.

Neka nezakonska 16letna mladenka je dobila povabilo naj postane plesavka. Mati njena je žal to dovolila. Pokvarjena tovarišica je že bila na tem, da jo popolnoma izpridi. — Varhinje so jo o pravem času rešile — in sedaj ima deklet pošteno službo.

Druga 11letna nezakonska deklica je prišla po prizadevanju varhinj v Orfanotrofij, a bila je že v nevarnosti, da jo zgrabijo satanske hijene starega mesta.

Vsak mesec ima ta »Zveza« svoj shod, kjer poedine varhinje pripovedujejo svoje ču-

dne dogodilja tekom meseca. Katerikrat pripovedujejo gnjlive prizore. Neka varhina — Slovenka je dočakala na postaji eno Ogrko, ženo z dvema otročičema, ki je bila namenjena da gre z možem v Ameriko. Nista se razumeli nič po besedi, a krščanski srci sta si razumeli. Bilo je že pozno v noč (10—11 uri). Agencije so bile zaprte, Nista vedeli kam. Žena je bila brez denarja, trudna in lačna. Kam sedaj? Gospa je bila plačala voz do agencije, a ker je bila ta zaprta, sprejela je to tujo ženo popolnoma nepoznano pod svoj streho. Ogrka je bila tako ganjena, da se vrgla na tla in poljubvala noge rešiteljici. Obe sta jokali.

Kako potrebno je to delo se vidi iz tega, ker večkrat prihajajo dekleta v Trst in imajo že naslove, kam so namenjene. Tako je imeja neka mlada deklica nevede naslov zloglasne hiše. To je dalo povod, da je »Zveza« teh gospa poizvedela za naslov vseh zloglasnih in dvomljivih hiš in hotelov, da more tako opozoriti neizkušena dekleta na nevarnosti, ki jim preti, če gredo po nepoznatih naslovih v propad.

»Zveza« se je obrnila do župnih uradov s posebnimi oglasi, v katerih prosi č. duhovščino, da opozore odpotujoča dekleta na nevarnosti po mestih in na obrambo.

Zveza je zasledila skrivne agencije, ki so bile v službi zloglasnih hiš severne Italije. Za vsako dekle, katero so te agencije spravile čez avstrijsko mejo (Cormons, Cervignano) so dobile čistih 40 lir (40 kron) in še plačano potnino.

»Zveza« je zasačila tudi take družine, ki hočejo prihranjevati denar s tem, da vtrgajo ubogim služkinjam pičlo plačo, jim pa »velikodušno« puščajo ključ da si ponoči kaj zaslužijo (?) To je naravnost gorostasno.

Prvo leto deluje ta »Zveza« a že je mnogo dosegla. Kmalu bo treba razširiti delovanje tudi na novo železniško postajo (Campo Marzio) in pa sv. Andrej. Seveda mora priti na vrsto tudi luka, kjer bo treba paziti na odhajajoče in dospelne parnike.

Slovarček nenavadnih besed.

Abstinenca se pravi po naše popolna zdržnost. Abstinenc se imenuje vsak, ki se zdrži kake stvari, ki je sama po sebi dovoljena. Danes imenujemo abstinence one, ki ne marajo uživati nikake opojne pijače. V Ljubljani imajo abstinence svoje društvo »Abstinenc« ki že šteje okoli 200 članov.

Kurz. Beseda kurz je vzeta iz latinščine in se pravi po naše tek. Ima mnogo pomenov. Tako lahko pomeni tek smer ladije ali pošte; ali pa prometni tek pri denarju, menjalnica, delnicah na borzah. Pomeni pa tudi tečaj, to je ali socialni kurz, ali kurz za knjigovodstvo ali govorniški kurz, če se v kakem društvu, ali pri posamezniku priredi vrsta predavanj vedno iz iste stroke, katere se pri tem kolikor toliko natančno obdela.

Adjunkt - pristav. Uradniški pomočnik.

Adjutor - pomočnik, pomagač.

Tragedija, po naše žaloigra, je taka gledališka igra, ki nam predstavlja važno dejanje (večinoma zgodovinsko) z žalostnim koncem. Glavna oseba je znamenit junak, torej tudi obdarovan z mnogimi zmožnostmi, toda ne brez napak, slabosti in strasti. Igra nam kaže njegov boj s sovražnimi silami, zaradi kake njegove krivde ga obvladajo te sovražne sile, in junak pade.

Tragično imenujemo tako, ki je podobno tragediji, torej nekaj žalostnega, groznega.

Tragičen konec se večkrat rabi za žalosten konec.

Peticija. Peticija-prošnja, prosilna vloga Peticijska pravica, se imenuje ona pravica državljanov, po kateri smejo pošiljati na vlado prošnje in vloge.

Stenografija. Stenografija - tesnopis se imenuje način hitrega pisanja, pri katerem se prihrani tri četrti časa in papirja. Pri tem našinu pisave se rabijo krajše in daljše, več ali manj krive črtice in pikice za črke, iz katerih se jako hitro sestavljajo besede. Včasih pomeni že sama črtica celo besedo in se imenuje samoznak. Stenografijo rabijo po državnih in deželnih zborih in na različnih shodih, da morejo poročevalci zapisati vsako besedo, ki jo poslanec ali poročevalec izgovori, in da imajo vse govore v celoti spisane.

Maska. Maska-krinka, larfa. Maska se navadno imenuje iz papirja ali kake druge tvarine ponarejen človeški obraz, katerega si privežejo ponavadi pustne šeme na obraz, da jih ljudje ne spoznajo.

Maskarada se imenuje ples, na katerem imajo plesalci krinke.

Maskirati se — nadeti si krinko in se ob enem preobleči, da ga ljudje ne spoznajo. Tudi po gledališčih se igralci maskirajo.

Za smeh in kratek čas.

V cerkvi. »Vse poštene krčmarje bi lahko na en voz spravil«, dejal je neki župnik v cerkvi, ko je pridigoval zoper ples in obiskovanje krčem. Med ljudmi, med katerimi je bilo tudi nekaj krčmarjev navzočih, je nastalo veliko začudenje in godrnjanje, ki pa se je takoj spremenilo v smeh, ko je župnik pristavil: »Seveda, ne vse naenkrat.«

Zavrnen izgovor. Župnik (pifancu): »Zgane je škodljivo in je tvoj največji sovražnik.« Pifanec: »Kristus je pa rekel, da moramo sovražnike ljubiti.« Župnik: »Ljubiti pač, ne pa požirati.«

Črevljarski mojster: »Kaj to pomeni, ura ne bije?« Učenec: »Posnemajte jo!«

Skrbne gospodnje so bile že od nekdaj oprezne pri nakupovanju sladne kave in so sprejemale samo zaprte izvorne zavoje z napisom »Kathreinerjeva Kneippova sladna kava« in s sliko župnika Kneippa kot varstveno znamko. Ker se pa vedno iznova pojavljajo posnemki, ni moči dovolj dostikrat opozarjati na znake pristne Kathreinerjeve kave. Čemu tudi bi kdo sprejemal manj vredne posnemke, če o b i s t e n i lahko dobi pristno Kathreinerjevo kavo, ki ima edina tako priljubljeni okus zrnate kave in ki jenoben drug izdelek ne dosega niti ne približno glede okusa in prijetnosti? Treba je torej v svoj prid največje opreznosti.

Prilodnja številka „DOMOLJUBA“ izlde dne 21. junija 1906.

Loterijske sročke.

Dunaj,	2 junija	21	19	59	64	1
Gradec,	2 junija	78	7	86	53	29
Trst,	9. junija	89	17	53	62	7
Linc,	9 junija	9	56	48	25	59

Najbolje švicarske ure,
po niski ceni se dobe pri sloveči, po celem svetu znani tvrčki

H. Suttner, Kranj.

Prosim zahtevajte najnovejši krasni cenik zastoj in poštne prosto. (Tisoče pohvalnih pisem.)

Takoj se proda dobro vpeljana trgovina

v Ljubljani. Proda se tudi hiša, v kateri se nahaja pekarija in gostilna. Ponudbe naj se pošiljajo na upravništvo „Domoljuba“ pod šifro „500“. 1035 6—6

Fr. Čuden

urar in trgovec na drobno in debelo v

Ljubljani.

Edini zastopnik švicarskih tovarn „Union“.

Najnižje cene.

Lepi novi ceniki na zahtevo tudi poštne prosto. 997 4

Gimnazijski konvikt benediktinskega samostana v Št. Pavlu v lepi, zdravi legi v lavantinski dolini na Koroškem. 1316 8 1

Javna popolna gimnazija
in zasebni pripravljalni tečaj. Prospekte razpošilja na zahtevo samostansko predstojništvo. Sprejmo se tudi dečki-pevci proti štipendiji ali brezplačni hrani.

Učenca za pekovsko obrt iz poštene krščanske hiše sprejme takoj Oroslav Bric, pekovski mojster Litija. 1274 3—1

Kratko a dobro. Za polovico

cene po ceniku, tudi ako se vzame posamič, dobavimo vam vs. Tako stanejo kolesa gl.40... Od gl.47— dalje popolno carine prosto od avstrijske razpošljainice. Freilauf gl. 2— več. **Multiplex kolesa** 6 letno pismeno jamstvo. Kolesni krov gl. 2-40, 2-60, 2-80. Zračne cevi gl. 1-50, 1-70, 2-10, pism. jamstvo. Sedlo 1 gl. vožna sesalka 50 kr., držala, osi itd., primerne za vsak sistem, čudovito ceno Krasni cenik zastoj in poštne prosto. Iščejo se zastopniki tudi za samo priložnostno prodajo. Postranski zaslužek. **Multiplex Fahrrad-Industrie Berlin 41, Gitschinerstr. 15. 1229 2**

Pozor, Amerikanci

in vsi, ki prihajate v Ljubljano, na novo trgovino in zalogo moških in ženskih

izgotovljenih oblek domačega izdelka. — Velika zaloga obuval, srajc, klobukov, kovečev (kofrov), robcev, šerp, solnčnikov, slamninkov itd. po zelo niski ceni. Trgovina se nahaja tik dobro znane Tišlerjeve gostilne v Kolodvorskih ulicah 26. Kdor je kupil enkrat, pride vedno rad. 736 6

Matej Orehek, trgovec v lastni hiši.

„Slava Mariji“

ob tristoletnici Marijine družbe se še vedno dobi v „Katol. bukvarni“ v Ljubljani po 40 v. izvod.

BRÁZAY FRANCO-ŽGANJEVO MILO

neprimerno najboljšje za ohranjenje kože.

:: Brázay Francovo žganje ::

lajša bolečine pri trganju
III. in revml. 781 5—2

:: Eau de Cologne de Brázay ::

ideal vseh toaletnih sredstev.

— Dobi se povsod. —

Kdor ljubi kakšno in šokolado, temu boči priporočen:

Ivana Heffa

Kandol-Kakao

ki ima najmanj talbe v sebi, je torej najlaže prebaven, ne povzroča nikoli zaprtosti in je ob najboljšem okusu izredno poceni.

Frišen samo s imenom

Ivan Heffa

in s levjo varstveno znamko.

Zavoji po 1/4 kg 90 vinarjev

1/2 » 60

Dobiva se povsod.

L. Luser-jev oblič za turiste

najboljše in najgotovješe sredstvo proti kurjim očesom, trdi koži itd. 825 Glavna zaloga: L. Schwenk-a lekarna, Dunaj-Meldling

Zahte- **Luser-jev** oblič za turiste
vajte K 1'20

Dobiva se v vseh lekarnah. 20-8

1921 1-1 **Naznanilo.**

Slavnemu p. n. občinstvu uljudno naznanjam, da bom s **15. junijem otvoril trgovino z mešanim blagom v lastni hiši v Krmelu št. 30 pri St. Janžu na Dolenskem.** Velepoštovanjem **Ivan Levičar,** trgovec in poseslnik.

Ohranitev zdravega želodca

tiči največ v ohranitvi, pospeševanju in v uravnavi prebavljanja ter odstranitvi nadležnega zaprtja. Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno napravljeno, tek zbujajoče in prebavljanje pospešujoče in lahko odvajajoče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani znane nasledke nezmernosti, slabe diete, prehlajenja, in zoprnega zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, nezmerne tvoritve kislin ter krče je dr. **Rose balsam za želodec** iz lekarnarje B. FRAGNERJA v PRAGI.

1/2 steklenica 1 K, 1 steklenica 2 K.

SVARILO!

Vsi deli embalaže imajo postavno deponovano varstveno znamko.

Glavna zaloga
lekarna B. FRAGNER-Ja v PRAGI
c. in kr. dvornega dobavitelja

„pri črnem orlu“
Praga, Malá Strana, ogel Nerudove ul. 203.

Po pošti razpošilja se vsak dan. Proti vpošiljavi K 2'56 se pošlje velika steklenica in za K 1'50 mala steklenica na vse postaje avstro-ogrške monarhije poštine prosto.

Zaloge v lekarnah Avstro-Ogrske, v Ljubljani se dobiva pri gg. lekarnarjih: G. Piccoli. U. pl. Trnkóczy, M. Mardetschláger, J. Mayr. 431 b 20 - 20

„Amerika“

E. Kristan

oblastveno koncesijonirana pofovalna pisarna za **Ameriko**

v Ljubljani,
Kolodvorske ulice 41
26-11 (na dvorišču.) 118 D

„Amerika“

Najcenejša vožnja v Ameriko.

A. Šarabon v Ljubljani

tik svetega Petra cerkve.

Trgovina s špecerijskim blagom, moko, žganjem in deželnimi pridelki na drobno in debelo. Velika zaloga istrskega in laškega **brinja**, fig in sliv za žganjekuho. Ob času setve najboljše, zajamčeno zanesljivo kaljiva travna, žitna, deteljna in vrtna **semena**. Dobi se tudi klajno apno in redilni prašek za živino. Najnižje cene, poštena in točna postrežba.

479 26-8

Geno Češke pestiljne perje

5 kg novega skobilsoep, K 9'00, boljšega K 12'—, belobelega, jab-mehkega, skobilsoepa K 18'—; kron 24-oseknebelega, mehkega, skobilsoepa K 30'—; kron 36'—, Pe-tilja se krabko proti povestji. Tudi se zamenja ali nazaj vsmproti povrniti pošilnih stroškov. **Senedikt Saahasel, Lebes 161 p. Pizen na Češkem**

Podpisani slav. občinstvu uljudno javi, da bode ordniral vsako soboto

v Škofjiloki

v stanovanju gospoda dr. Zakrajščka za sobobolne.

Vsakovrstne plombe, operacije, vstavljanje novih zob in celih novovij itd. itd.

Dr. A. Praunseis,
234 D 26-11 **sobodravnik v Ljubljani**

Pomagajo hitro in zanesljivo za kašel, hripavost in zaslezenje.

Izvrstne slasti ter brez slabega vpliva na tek

Kartoni po 1 K
... in 2 K ...

Poizkusni kanton 50 vinar.

1906 30 Naprodaj po vseh avstrijskih lekarnah.

WIENER Weltausstellung Preisgekrönt

EGGER'S SCHLEIMLÖSENDE PASTILLEN

ARZEM JUTTALN

Fran Juvan

lastnik valjičnega mlina v Srednjih Gameljnih pri Ljubljani

priporoča svoje veliko zalogo vsakovrstne **moke in otrobov** po najnižjih cenah. 818 5-5

Tovarna za stole Franceta Švigeljna
na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko izdeluje

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinejših po najnižjih cenah brez konkurence. Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo 2625 D 26-12 zastonj in franko.

Najboljši stroji za striženje las

strižejo 3, 7, in 10 mm dolgo. Francoski sistem K 5'50, ameriški K 6'50, novi „ideal“ K 9'50. — Stroji za striženje brade, franc. sistem, striže 1 mm K 5. Ameriški sistem, najfin. striže 1/2 mm, K 6'50. Cene za komad od Dunaja Povzetje! Kakovost zajamčena. Brušenje in popraviljanje strojev za striženje vseh vrst točno in zanesljivo. 1309 1-1

Aleks. Bailnth, Dunaj III./3. Salesianergasse 8.

Franc Jožefova
grenčica

„Pravzaprav reprezentativ grenčic.“
(V medic. odd. splošne bolnice na Dunaju.)

Sirolin

Povečuje slast do jedi in telesa, odstranjuje kašel, izmetavanje gnoja, nočno potenje.

2209 D 44-27

Priloga vsak dan pri pljučnih boleznih, katarjih, oslovskem kašlju, škrofulozi, influenci mnogoštevilni profesorji in zdravniki.

Ker se ponujajo manj vredna ponarejanja, prosimo, zahtevajte vedno: izvorni zavitek „Roche“.

F. Hoffmann — La Roche & Co.,
Basel (Švica).

Roche

Dobiva se s zdravniškim receptom po 4 K steklenica.

Dobrota za zdrave in bolne

kakor tudi važno hranilno
sredstvo za gospodinje je

Ceres jedilna mast

iz najfinejših kokos orehov.

1321 a 6-4

Rosskopf-patent
gld. 3-50
sistem Rosskopf
gld. 1-50

Tvrška Roskopf Frer v Švici mi je naročila naj prodajam njene prave Roskopf patent anker remontoir ure s sidro za polovično ceno gld. 3-50, da pokaže cenjenim odjemalcem razloček med pravo Roskopf patent in takozvano „sistem Roskopf-uro“ ki stane pri meni le gld. 1-50. — Prava Roskopf-patent ura gre 36 ur, ima s stekl. pokr. kolesje s sidro teče v rubinih in služi lahko 25-30 let; nasprotno „postane „sistem Roskopf ura“ nerabna po nekaj letih. — Vsaka prava Roskopf-patent ura ima plombo, pism. jamstvo s tvrško „Roskopf Frer“ v okova in kolesju. 1112 3-3

gld. 3-
gld. 5-
Prava srebrna remontoir-ura
c. kr. puncirana
za gospode, dame in dečke.

Z enojnim plaščem . . . gld. 3-
Z dvojnimi . . . 4-
S 3 močnimi plašči . . . 5-
Posebno fine jekl. ure . . . 3 50
Zlata plaque pločnata . . . 5-
Prave „Omega“ ure . . . 8-50
14 kar. zlata . . . od 8 50
14 kar. zlate verižice od 10-
14 kar. zlati prostani . . . 2-

Ura s kukavico gl. 2-50.

Stenske ure
gld. 2-80

Z bitjem, 70 cm visoka gld. 3-50
Z bitjem liki zvon . . . 4-50
Z godbo . . . 5-50
Velike stenske ure, 100 cm . . . 6-50
Okrogle kuhinjske . . . 1-50
Baby budilka, 1 zvonec . . . 1-
Z dvema zvoncema . . . 1-50
Ponoči sveteča . . . 1-60
I. a kakovost (2 zvonca) . . . 2-
Z godbo na zvon (3 zvonci) . . . 2-50

3 leta pisмено jamstvo. — Za neprimerno denar nazaj. Razpošilja se le po povzetju.

Maks Böhnel, urar, Dunaj IV., Margarethenstrasse 27 v lastni hiši.

Največja in najstarejša tvrška ustanovljena 1840. — Odlikovana z „Grand Prix“, častnim križcem in zlato svetinjo na Dunaju in v Parizu — Zahtevajte moj veliki cenik s 1000 slikami zastoj in poštnine prosto.

„Vzajemna zavarovalnica“

Dunajska cesta 19

v Ljubljani

Dunajska cesta 19

v Medjatovi hiši v pritličju

sprejema: 1. zavarovanja vsakovrstnih poslopij, premičnin in pridelkov proti požarni škodi; 2. zavarovanja zvonov proti poškodbam, in 3. zavarovanja za nižjeavstrijsko deželno zavarovalnico na Dunaji za življenje in nezgode.

Pojasnila daje in vsprejema ponudbe ravnateljstvo zavarovalnice ter postreže na željo tudi s preglednicami in ceniki.

Ta edina slovenska zavarovalnica sprejema zavarovanja pod jako ugodnimi pogoji, da se lahko meri z vsako drugo zavarovalnico. — V krajih, kjer še ni stalnih poverjenikov, se proti proviziji nastavljajo spoštovane osebe za ta zaupni posel. Postavno vloženi ustanovni zaklad jamči zavarovancem popolno varnost.

38 D 24-11

Edina domača zavarovalnica! Svoji k svojim!

Postavno varovano. Vsako ponarejanje in ponatiskovanje kaznivo.

Edino pristen je Thierryjev
2630 D balzam 52-24

le z zeleno znamko „redovnica“.

Maroaleeno napreko
proti slabemu prebavljanju, krčem v želodcu, koliki, kataru, prenim boleznim, influenci itd. itd.

Cena 12 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic ali ena velika specialna steklenica s patent. zmaakom K 5— franko.

Thierryjevo centifolijsko maslo,
poveča znano kot non plus ultra

proti vsem le teko siar m ranam, vnetjem, ranliviav, abscesom in oteklinam vseh vrst. Cena: 2 lončka K 3-60 se pošlje le proti povzetju ali denar naprej.

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogiški Slatini.

Brošura s tisoči originalnih zahvalnih pism gratis in franko. V zalogi v skoro vseh večjih lekarnah in medicinskih drogerijah

Preč. cerkvenim predstojništvom!

Priporočamo kot najcenejši, a elegantni tlak za cerkve, zakristije, veže, kuhinje in hodnike krasno

mozaične plošče

iz **cementa** v raznih barvah (do 5) in okusnih vzorcih po K 3-6 loco Ljubljana za 1 m². Imam tudi eleganten protolar za pred in okoli hiše in cerkv. — Krasni so pokopališki križi iz mitiranega marmorja.

Slav. cestnim odborom in podjetnikom priporočamo zalogo cementnih cevi (6, 10, 15, 20, 25, 30, 40 cm netr. svetlobe) po jako ugodnih cenah, miljne kamne, raznovrstne stopnjice, podboje, (bangerje), oklepe za okna itd.

Gg. kmetovalcem nudimo poleg imenovanega strešno cementno opeko, korita za prašiče (od 6 K naprej), grobne okvirje in spomenike iz cem. marmorja, 6 centimeterske cevi (1 m po K 1-20) za napeljavo vode mesto drugih železnih in lesenih cevi pri vodovodih, podstavke za pred vodnjake in drugo cementno blago.

Andrej Zajc

cementarna na Pešati, pošta Dol (Lusttal).
Ceniki in vzorci v naravi na zahtevo.

182 D 49-21

Klauerjev

„Triglav“

je najbolj zdrav izmed vseh likérjev.

Pravi in pristni Triglav
izdeluje edinole

J. KLAUER, Ljubljana.

Največji napredek nove dobe!

Neobhodno potreben v pralnici Neobhodno potreben v kuhinji
Je sloviti

Minlos prašek za pranje

Kot en mož se ga oprijemljejo milijoni

Pristen le s to varstv. znmko.

Dobiva se v vseh drogerijah, trgovinah s kolonialnim blagom, lekarnah in trgovinah z milom.

Na debelo pri **L. Minlosu na Dunaju, I. Mölkerbastei 3.** 39 D 24-22

FILIP FAJDIGA, zaloga pohištva

LJUBLJANA,

Sv. Petra cesta 19

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnega

pohištva

po najnižjih cenah.

Za nagluhe

je Pöbnerjev novo-zboljšani **slušni bobnič** **neobhodno potreben.** (Patentovani vseh kulturnih državah.) Z velikim uspehom se rabi, ako šum po ušesih in pri nerovnem boleju ušes. Kdor ni popolno gluha, dospje na ta način do popolnega sluha. Nепorušljiv in **skoro neviden**, ako se nosi v ušesu. **Tisoči v rabi.** Mnogo zahvalnic od gospode in zdravnikov. Pošilja se, ako se pošlje denar naprej ali povzame. 1 komad 10 K, 2 komada 18 K. — Prospekt s spričali zastoji. 1215 6-3

C. POEHLMANN,

Wilhelmstrasse 10, Monakovo (München) W. 44.

Moja soproga je 5 let čutila hudo šumenje po ušesih in je malo slišala; po komaj trimesečni porabi Vašega slušnega bobniča je pa skoro popolno ozdravljena, in Vam z radostjo sporočam, da sedaj po preteku petih let zopet čuje tikatakanje ure. Potrudil se bom vedno najtopleje priporočati Vašo tako koristno iznajdbo in dal na željo rad vsakomur pojasnila. Ulm. O. K.

KAVINA PRIMES

zajamčeno pristna cikorija.

Izdeluje

Prva jugoslovanska tovarna za kavine surogate, figovo in sladno kavo

Ljubljani.

Ljubljana

Pred Skofijo 3

Josip Kordin

Ljubljana

Pred Skofijo 3

priporoča

==== svojo bogato zalogo vsakovrstnih zanesljivih semen ====
kakor: črne domače, lucerne in rudeče detelje, esparsete, velikanske rumene, rudeče in bele pese, in korenje za krmo. Raznih semen graha, vseh vrst trav: travnišnice, mešane za suho in mokro zemljo, najboljša krma za živino in konje, jesenska repa, vse vrste solate, kakor sploh vseh kuhinjskih zelišč in kmetijskih semen po nizkih cenah.

Poštnim potom izvršujejo se naročila točno in solidno.

167 26-20